

Faglært til fremtiden

– Bedre og mere
attraktive erhvervs-
uddannelser

Faglært til fremtiden

– Bedre og mere
attraktive erhvervs-
uddannelser

Indhold

Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser – vision, udfordringer og mål	7
En ambitiøs reform af erhvervsuddannelserne	13
1. Et attraktivt ungdomsuddannelsesmiljø	21
2. Enklere struktur, mere overskuelighed og bedre muligheder for at læse videre	25
3. Klare adgangskrav skal øge gennemførelsen og forbedre kvaliteten af undervisningen	35
4. Mere og bedre undervisning skal give dygtigere faglærte	41
5. Fortsat indsats for praktikpladser	47
6. Ny fleksuddannelse til unge, der ikke har forudsætninger for at gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse	51
7. Ny erhvervsuddannelse for voksne på 25 år og derover	57
Prioritering af ressourcer	62
Bilag 1: De 108 erhvervsuddannelser	63
Bilag 2: De unges vigende søgning til erhvervsuddannelserne	65
Bilag 3: Særlige uddannelsesforløb	66

Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser – vision, udfordringer og mål

Danmark har brug for dygtige faglærte. Vi har brug for mennesker, der både kan bruge hoved og hænder i produktionen, på kontoret og inden for service og omsorg. Dygtige unge, der både kan tænke kreativt og praktisk, skal være med til at fastholde og skabe nye arbejdspladser inden for produktions-, anlægs- og serviceerhverv.

Derfor skal vi have flere unge til at tage en erhvervsuddannelse, når de er færdige i grundskolen.

De unge, der vælger en erhvervsuddannelse, vælger en vej med mange job- og karrieremuligheder. De kan få et godt lønnet arbejde som faglært i en tidlig alder. De får gode muligheder for at få en selvstændig virksomhed. Og de får også muligheder for videre uddannelse.

Men over en årrække har der ikke været et tilstrækkeligt fokus på erhvervsuddannelsernes betydning. Erhvervsuddannelserne fremstår ikke som et tilstrækkeligt attraktivt tilbud, når de unge skal vælge uddannelse og fremtidige jobmuligheder. Færre og færre unge søger ind på en erhvervsuddannelse efter efter 9. og 10. klasse. Og frafaldet fra uddannelserne er højt.

Denne negative udvikling skal vi vende.

Det er regeringens vision, at erhvervsuddannelserne skal være et attraktivt førstevalg for flere unge, og at flere unge med en erhvervsuddannelse i bagagen vil træde ud på arbejdsmarkedet, slå sig ned som selvstændigt erhvervsdrivende eller tage en videregående uddannelse.

Erhvervsuddannelserne skal udfordre de unge, så de bliver så dygtige, som de kan. Uddannelserne skal være kendetegnet ved både høj faglighed og et attraktivt socialt miljø.

Samtidig har Danmark en lang tradition for gode erhvervsuddannelser, der gennem mere end 100 år har leveret veluddannede og kvalificerede faglærte til industri, byggeri, handel og service. Det er sket med udgangspunkt i en vekslen mellem skoleundervisning og oplæring i virksomhederne og i tæt samspil med arbejdsmarkedets parter. Den tradition vil regeringen videreføre.

Regeringen vil derfor gennemføre en ambitiøs reform med grundlæggende ændringer og forbedringer af erhvervsuddannelserne.

Det skal give respekt fra kammerater og familie, når man vælger en uddannelse inden for håndværk, detailhandel, transport, omsorg eller service. Elektrikere, industrioperatører, teknisk designere og social- og sundhedsassistenter er eksempler på vigtige fag, som Danmark har brug for. Og det skal være lige så attraktivt for et ungt menneske at tage en erhvervsuddannelse som at gå i gymnasiet.

Det er regeringens mål, at vores børn og unge skal blive den bedst uddannede generation i danmarkshistorien, og at 95 pct. af en ungdomsårgang skal gennemføre mindst en ungdomsuddannelse.

Folkeskolen er en grundpille i regeringens målsætning. Derfor indgik regeringen i foråret en omfattende og ambitiøs aftale om folkeskolen med et bredt flertal af Folketingets partier. Aftalen styrker det faglige niveau for alle børn. Løftet af folkeskolen vil betyde, at eleverne ved afslutningen af folkeskolen vil være dygtigere end i dag. Det vil forbedre deres muligheder for videre uddannelse på erhvervsskolerne og gymnasierne.

Erhvervsuddannelserne udgør en anden grundpille, hvor der er behov for forbedringer. Derfor kommer regeringen nu med sit ambitiøse udspil til en reform af erhvervsuddannelserne.

Udspillet til en reform af erhvervsuddannelserne fortsætter ad det spor, der er lagt med folkeskolereformen, med fokus på at udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan, og at styrke tilliden til og trivlsen på skolerne.

Samtidig fortsætter regeringen bestræbelserne på at skabe bedre overgange og større sammenhæng i uddannelsessystemet ved en fokusering af vejledningsindsatsen i forhold til elever, der risikerer ikke at komme videre efter folkeskolen.

Færre unge søger og for mange falder fra

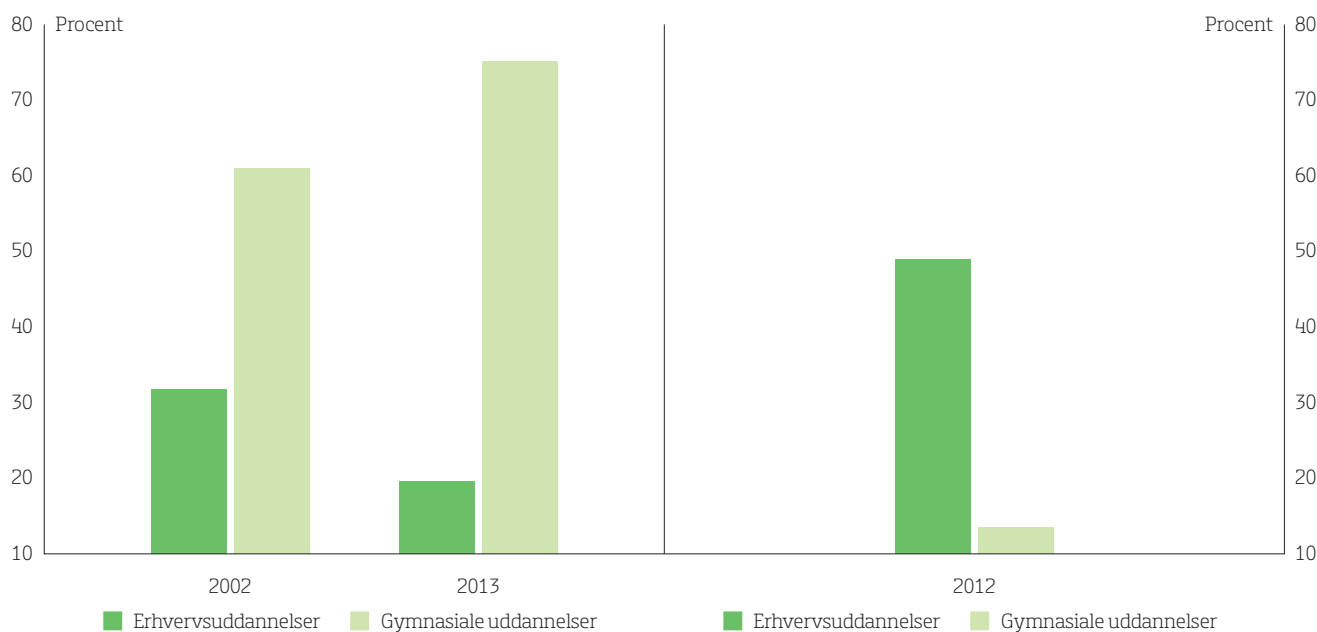
Erhvervsuddannelserne står i dag med to store udfordringer:

1. Færre og færre unge søger ind på erhvervsuddannelserne, når de har afsluttet grundskolen. For ti år siden søgte ca. 30 pct. af de unge ind på en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse. I dag er det faldet til 19 pct.
2. Mange af dem, der påbegynder en erhvervsuddannelse, gennemfører ikke. Næsten 50 pct. falder fra undervejs.

Tilmeldinger og frafald i forhold til ungdomsuddannelser

Tilmeldinger til ungdomsuddannelser fra elever i 9. og 10. klasse, 2002 og 2013

Afbrud på ungdomsuddannelser, 2012

Kilde: Den koordinerede tilmelding og Undervisningsministeriet.

Gode grunde til at vælge en erhvervsuddannelse

Med en erhvervsuddannelse får de unge en række fordele:

Generelt

Gode og robuste generelle arbejdsmarkedskompetencer.

Stærke faglige kompetencer inden for et konkret fag.

Efter uddannelsen

Gode muligheder for beskæftigelse.

Adgang til beskæftigelse og indkomst som færdiguddannet i en tidlig alder.

Gode karrieremuligheder som både lønmodtager og selvstændig iværksætter.

Gode muligheder for videre uddannelse på blandt andet erhvervsakademier – både direkte efter erhvervsuddannelsesforløbet og senere.

Under uddannelsen

Høj grad af involvering og muligheder for at tilrettelægge eget uddannelsesforløb.

Tæt samspil mellem teori og praksis.

Reel forankring i arbejdsfunktioner.

Løn under dele af uddannelsen i stedet for SU.

Mulighed for både at opnå erhvervsuddannelse og gymnasial eksamen i samme uddannelsesforløb.

Der findes i alt 108 erhvervsuddannelser inden for blandt andet

Teknik, mekanik og udvikling (fx elektriker, mekaniker og teknisk designer).

Produktion, transport og logistik (fx industrioperatør, smed og lufthavnsoperatør).

Bygge og anlæg (fx tømrer, murer og bygningsstruktør).

Jordbrug, dyr, planter og natur (fx anlægsgartner, dyrepasser og landmand).

Sundhed og omsorg (fx sosu-hjælper og tandklinikassistent).

Stil og medier (fx fotograf, mediegrafiker og frisør).

Handel og service (fx indkøbsassistent, finansassistent og advokatsekretær).

En oversigt over alle 108 erhvervsuddannelser fremgår af bilag 1.

I alt er ca. 128.000 elever i gang med en erhvervsuddannelse, og i 2012 startede godt 56.000 elever på en erhvervsuddannelse.

Den vigende søgning og det store frafald hænger sammen med en række svagheder i erhvervsuddannelserne:

- Hver fjerde ung, der påbegynder en erhvervsuddannelse, har ikke de mest basale kundskaber i dansk eller matematik. Det er et problem både for den enkelte, der har svært ved at følge med, og for en god undervisning, der kan tilgodese alle.
- Kvaliteten af undervisningen kan forbedres. I dag har mange undervisere ved erhvervsuddannelserne ikke tilstrækkelige pædagogiske kompetencer.
- De unge efterspørger et stærkt ungdomsuddannelsesmiljø. Ungdomsuddannelsesmiljøet på erhvervsuddannelserne er i dag for svagt og mange steder fraværende.
- De unge har svært ved at overskue systemet og se de muligheder, som en erhvervsuddannelse giver – både for beskæftigelse og som vej til videre uddannelse.
- Mange unge fravælger en erhvervsuddannelse for at udskyde den svære beslutning om fremtidig levevej. Erhvervsuddannelsessystemet kræver i dag, at unge på 16-17 år er i stand til at vælge, hvilket faglært job de sigter efter, fx murer eller mediegrafiker, efter kun få ugers uddannelse.
- Mangel på praktikpladser i virksomheder er en medvirkende årsag til, at unge falder fra en erhvervsuddannelse. De unge har dog med aftalen om finansloven for 2013 fået en styrket uddannelsesgaranti.

I dag skygger disse svagheder for de mange styrker, erhvervsuddannelserne har, og for de gode grunde, der er til at vælge en erhvervsuddannelse.

Det vil regeringen ændre på med en ambitiøs reform af erhvervsuddannelserne.

Ambitiøs reform med klare mål

Det er regeringens mål, at flere unge skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. og 10. klasse. Konkret er målsætningerne:

- at mindst 25 pct. af en ungdomsårgang skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse i 2020.
- at mindst 30 pct. af en ungdomsårgang skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse i 2025.

Erhvervsuddannelserne skal samtidig leve op til nogle klare mål:

- Flere skal fuldføre en påbegyndt erhvervsuddannelse. Fuldførelsen skal stige fra 52 pct. i 2012 til 60 pct. i 2020 og 67 pct. i 2025. Dvs. to ud af tre påbegyndte skal fuldføre i 2025.
- Erhvervsuddannelserne skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan. Andelen af de dygtigste elever skal øges år for år, og den høje beskæftigelse for færdiguddannede skal opretholdes.
- Tilliden til og trivslen på erhvervsskolerne skal styrkes.

Det er ambitiøse mål. Men det er også realistiske mål, som vi kan nå med en gennemgribende reform af erhvervsuddannelserne, der indeholder nytænkende initiativer og grundlæggende ændringer.

Alle skal tage ansvar

En reform, der forbedrer erhvervsuddannelserne for de unge og gør uddannelserne mere attraktive, kræver, at alle tager ansvar og bidrager.

Regeringen ønsker et fortsat tæt samarbejde og løbende dialog med områdets aktører, som sikrer, at alle er inddraget i og tager ejerskab til processen.

Regeringen foreslår, at reformen træder i kraft 1. august 2015.

Regeringen vil indbyde erhvervsskoler og andre relevante interessenter til at udforme en plan for implementering af reformen og en løbende opfølgning.

Alle skal tage ansvar og bidrage

De unge har – med støtte fra deres forældre – det grundlæggende ansvar for, at de påbegynder og færdiggør en uddannelse, hvor de udnytter og udvikler deres evner bedst muligt og sikrer sig en fremtid på arbejdsmarkedet.

Hvis reformen af erhvervsuddannelserne skal blive en succes og vende udviklingen, er det nødvendigt, at alle parter løfter deres ansvar.

Kommunalbestyrelserne skal sikre, at alle børn i grundskolen bliver så dygtige, som de kan, når de forlader skolen. Skolelederne, lærerne, børnene og deres forældre skal tage ansvar for, at det sker. De unge skal have de faglige kvalifikationer, der skal til for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse. Samtidig skal kommunerne træde til og hjælpe de unge, der falder fra en uddannelse, og få dem i uddannelse eller beskæftigelse.

Folketinget og regeringen har ansvaret for, at de overordnede rammer for erhvervsuddannelserne er velfungerende.

Ledere og lærere på erhvervsskolerne og deres bestyrelser har ansvaret for, at undervisningen er af høj kvalitet og er attraktiv for de unge. Og de skal støtte de unge, som har risiko for at falde fra en uddannelse.

De faglige udvalg, som består af arbejdsmarkedets parter, har et ansvar for at indrette uddannelserne, så de er relevante i forhold til erhvervslivets behov.

Arbejdsgiverne har et ansvar for at etablere praktikpladser og for at uddanne og fastholde de unge i praktikperioden.

Centrale elementer i aftalen om et fagligt løft af folkeskolen

Den politiske aftale om et fagligt løft af folkeskolen (juni 2013) styrker det faglige niveau for alle børn.

- *En længere og mere varieret skoledag.* Børnene skal have flere undervisningstimer i fagene, herunder i dansk og matematik. Og der indføres tid til understøttende undervisning, der skal sikre, at eleverne får mere ud af den fagopdelte undervisning. Det kan fx være varierede og differentierede undervisningsformer, bevægelse, faglig fordybelse og træning i lektiecaféer og understøttende læringsaktiviteter.
- *Kompetenceudvikling.* Efteruddannelsesindsatsen skal løftes ved, at folkeskolens parter hver især påtager sig et større ansvar for indsatsen og ved at anvende og tilrettelægge indsatsen mere målrettet og effektivt. Regeringen har prioriteret i alt 1 mia. kr. i 2014-2020 til faglig opkvalificering af lærere og pædagoger i folkeskolen.
- *Få, klare mål for folkeskolen.* Reformen skal år for år forbedre det faglige niveau i folkeskolen for alle elever. Tre overordnede nationale mål giver en klar retning og højt ambitionsniveau for folkeskolens udvikling.
- *Regelforenklinger.* En række regelforenklinger skal give kommunerne større frihed til at tilrettelægge arbejdet i folkeskolen.
- *Fokus på udvikling af undervisningen.* En præcisering og forenkling af *Fælles Mål* og en udvikling af fagene skal understøtte, at børnenes faglige niveau løbende forbedres.
- *Bedre udskoling og overgang til ungdomsuddannelserne.* Der skal være større fokus på at udfordre elevernes uddannelsesvalg og gøre eleverne parate til at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse. Eleverne skal have valgfag i både 7., 8. og 9. klasse, og der skal være mulighed for at arbejde med udskolingslinjer.

En ambitiøs reform af erhvervsuddannelserne

Regeringens forslag til en ambitiøs reform af erhvervsuddannelserne har syv centrale indsatsområder:

1. Et attraktivt ungdomsuddannelsesmiljø.
2. Enklere struktur, mere overskuelighed og bedre muligheder for at læse videre.
3. Klare adgangskrav skal øge gennemførelsen og forbedre kvaliteten af undervisningen.
4. Mere og bedre undervisning skal give dygtigere faglærte.
5. Fortsat indsats for praktikpladser.
6. Ny fleksuddannelse til unge, der ikke har forudsætninger for at gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse.
7. Ny erhvervsuddannelse for voksne på 25 år og derover.

Et attraktivt ungdomsuddannelsesmiljø

De unge skal opleve et attraktivt ungdomsuddannelsesmiljø, hvor de trives og har det sjovt sammen.

Regeringen foreslår:

- Unge under 25 år skal have deres egen erhvervsuddannelse, så det bliver en rigtig ungdomsuddannelse. De elever, der er fyldt 25 år, skal omvendt tilbydes en særlig erhvervsuddannelse målrettet voksne. Det vil fjerne de store aldersforskelle mellem eleverne, der i dag hæmmer et stærkt ungdomsuddannelsesmiljø.

- Undervisningen skal forankres i holdfællesskaber, sådan som det sker i grundskolen og på gymnasierne. På den måde kan de unge bedre udvikle et fagligt og socialt fællesskab.
- Erfaringer med fælles campusmiljøer mellem erhvervsskoler og gymnasier skal evalueres og videreformidles til uddannelsesstederne. Fordelene ved campusdannelser skal udnyttes og styrkes, og uhensigtsmæssige hindringer for campusdannelser skal nedbrydes.

Regeringens mål

- Mindst 25 pct. af en ungdomsårgang skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse i 2020. Andelen skal op på mindst 30 pct. i 2025.
- Klare mål for erhvervsuddannelserne:
  - Flere skal fuldføre en påbegyndt erhvervsuddannelse. Fuldførelsen skal stige fra 52 pct. i 2012 til 60 pct. i 2020 og 67 pct. i 2025. Dvs. to ud af tre påbegyndte skal fuldføre i 2025.
  - Erhvervsuddannelserne skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan. Andelen af de dygtigste elever skal øges år for år, og den høje beskæftigelse for færdiguddannede skal opretholdes.
  - Tilliden til og trivsel på erhvervsskolerne skal styrkes. Der indføres et fælles mål for trivsel på alle erhvervsskoler.

Hovedelementerne i regeringens udspil

Et bedre ungdomsuddannelsesmiljø

- Unge under 25 år skal have deres egen erhvervsuddannelse, så det bliver en rigtig ungdomsuddannelse. De elever, der er fyldt 25 år, skal tilbydes en særlig erhvervsuddannelse målrettet voksne.
- Undervisningen skal forankres i holdfællesskaber.
- Formidling af erfaring med fælles campusmiljøer mellem erhvervsskoler og gymnasier.

Enklere struktur og mere overskuelighed

- De nuværende 12 fællesindgange til erhvervsuddannelserne nedlægges, og der oprettes fire nye hovedområder.
- Erhvervsuddannelserne skal normalt starte med et grundforløb på et år for unge direkte fra grundskolen. De unge skal først vælge deres uddannelse mod slutningen af forløbet.

Bedre muligheder for at læse videre

- Flere muligheder for at tilvælge fag på et højt niveau og få kompetence til at læse videre. Eux skal tilbydes på flere uddannelser og inden for alle fire hovedområder.
- Bedre muligheder for at gå fra en erhvervsuddannelse til en videregående uddannelse.

Klare adgangskrav

- Tre hovedveje til at påbegynde en erhvervsuddannelse:
  - Direkte adgang for elever med mindst 02 i gennemsnit i dansk og matematik ved de afsluttende prøver i folkeskolens 9. eller 10. klasse.
  - Direkte adgang for elever med en uddannelsesaftale med en virksomhed.
  - Direkte adgang for elever, der allerede har ungdomsuddannelse, hvis de derigennem har opnået det fornødne niveau i dansk og matematik.
- Herudover mulighed for optagelse på en erhvervsskole efter en prøve i dansk og matematik, personlig samtale og helhedsvurdering.
- Endvidere forsøg med betinget optag i form af optagelseskontrakter og faglige kursusforløb.

Målrettede tilbud, så alle unge får en uddannelse

- Ny målrettet linje i 10. klasse, der forbereder eleverne til en erhvervsuddannelse og gør dem klar til at opfylde de nye adgangskrav.
- Ny fleksuddannelse til unge til at varetage ufaglærte job på et mere kvalificeret grundlag.
- Fokusering af vejledningsindsatsen i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse.

Mere og bedre undervisning skal give dygtigere faglærte

- Minimumstimetallet på 25 timer i 2015 og 26 timer pr. uge fra 2016 og frem i forhold til antallet af lærerstyrede klokketimer på grundforløbet.
- Markant løft i lærernes pædagogiske kompetencer. Alle lærere på erhvervsuddannelserne skal have erhvervspædagogiske kompetencer svarende til 10 ECTS-point inden år 2020. Dette kan fx være et modul fra diplomuddannelsen i erhvervspædagogik.
- Lærernes faglige kompetencer styrkes ved kortere ophold på virksomheder.
- Ledelsesudviklingsprogram og krav om efteruddannelse i pædagogisk ledelse for ledere af erhvervsskolerne.
- Bedre differentiering af undervisningen og kobling af skoleforløb og virksomhedspraktik.
- Bedre styring af skolerne med fokus på kvalitetsudvikling og elevernes trivsel.

Fortsat indsats for praktikpladser

- Praktikpladsaftalen fra november 2012 med 12 initiativer, der forbedrer praktikpladssituationen og styrker uddannelsesgarantien. Blandt andet ved at etablere 50 praktikcentre.
- Invitation til arbejdsmarkedets parter om drøftelse af praktikpladssituationen.
- Invitation til kommuner og regioner til drøftelse af en samlet og koordineret indsats.

Ny erhvervsuddannelse for voksne på 25 år og derover

- En ny, særskilt erhvervsuddannelse for voksne skal gøre vejen fra ufaglært til faglært mere attraktiv, overskuelig og målrettet.
- Uddannelsen skal bygge videre på de kompetencer, som den enkelte voksne har opnået gennem erhvervs erfaring eller tidligere uddannelsesforløb.
- Samme niveau og kvalitet som erhvervsuddannelse for unge, men skal i højere grad være tilrettelagt som en voksenuddannelse frem for en ungdomsuddannelse.

Enklere struktur og mere overskuelighed

Erhvervsuddannelserne skal være indrettet, så strukturen er overskuelig og giver de unge bedre tid til at afklare deres erhvervsvalg.

Regeringen foreslår:

- De nuværende 12 fællesindgange til erhvervsuddannelserne nedlægges. Indgangen skal fremover kun bestå af fire hovedområder, så de unge præsenteres for et mere overskueligt valg.
- De unge, som kommer direkte fra 9. eller 10. klasse, skal normalt starte med et grundforløb på ét år med mindst samme faglige niveau som i dag. Det skal give eleverne bedre tid og kendskab til de forskellige fagområder, før de efter ¾ år skal vælge en konkret erhvervsuddannelse.
- Grundforløbsprøven, som eleverne aflægger som afslutning på grundforløbet, får fremover øget betydning.

Bedre muligheder for at læse videre

Unge, der tager en erhvervsuddannelse, skal have bedre muligheder for at læse videre, hvis de ønsker det.

Regeringen foreslår:

- Flere unge skal have tilbud om at tage en gymnasial eksamen på hf-niveau i forbindelse med en erhvervsuddannelse (eux), så de har bedre mulighed for videre uddannelse. Eux skal tilbydes på flere uddannelser og inden for alle fire hovedområder.
- Bedre muligheder for at gå fra en erhvervsuddannelse til en videregående uddannelse. Blandt andet skal erhvervsuddannelser af mindst tre års varighed være adgangsgivende til samtlige erhvervsakademiuddannelser, forudsat at de specifikke adgangskrav er opfyldt.
- Der arbejdes videre med at afklare, hvordan en erhvervsuddannelse ud fra en faglig vurdering kan blive adgangsgivende til relevante universitetsbacheloruddannelser og flere professionsbacheloruddannelser under forudsætning af, at de specifikke

adgangskrav opfyldes – og uden at der slækkes på de faglige krav.

Klare adgangskrav skal øge gennemførelsen og forbedre kvaliteten af undervisningen

Mange af de elever, der i dag starter på en erhvervsuddannelse, falder fra, fordi de ikke har de nødvendige grundlæggende læse-, skrive- og regnefærdigheder. Det kan føre til oplevelsen af nederlag for den enkelte. Og de utilstrækkelige færdigheder hos nogle elever gør det samtidig svært at skabe et ensartet fælles grundlag for undervisningen og svækker derfor kvaliteten og undervisningen for de andre elever.

Regeringen foreslår:

- Tre hovedveje til at påbegynde en erhvervsuddannelse:
  1. Unge med et gennemsnit på mindst 02 i henholdsvis dansk og matematik ved de afsluttende prøver i 9. eller 10. klasse har direkte adgang.
  2. Unge, der har indgået en aftale om praktikplads med en virksomhed, og dermed af virksomheden vurderes som parat, har direkte adgang.
  3. Unge, der allerede har ungdomsuddannelse, har direkte adgang, hvis de derigennem har opnået det fornødne niveau i dansk og matematik.

De tre hovedveje vil sikre, at flere elever, der ikke har forudsætningerne for at fuldføre en erhvervsuddannelse, fra start får truffet et mere rigtigt uddannelsesvalg.

Samtidig vil ikke blot elever og forældre, men også grundskoler og kommuner, få øget opmærksomhed på, hvad der skal til for at blive klar til en ungdomsuddannelse og dermed betydningen af folkeskolens afsluttende prøver.

- De tre hovedveje suppleres med mulighed for direkte optagelse på en erhvervsuddannelse efter en prøve i dansk og matematik og en personlig samtale. Elever, der ikke opfylder adgangsforsætningerne, kan komme til en prøve og en samtale på

erhvervsskolen, hvor der foretages en helheds-vurdering af deres forudsætninger. Ingen elever, der vurderes at kunne gennemføre en erhvervs-uddannelse, skal hindres i det.

- Der indføres en forsøgsordning med betinget optag i form af optagelseskontrakter og faglige kursusforløb for elever, der ikke har bestået optagelsesprøven, men vurderes at være tæt på at kunne opfylde de faglige krav. Elevens optagelse gøres betinget af et gennemført supplerende kursusforløb og en bestået optagelsesprøve i dansk og matematik.

I sammenhæng med mere klare adgangsforudsætninger gennemføres:

- Fokusering af vejledningsindsatsen i folkeskolen, så individuel vejledning forbeholdes de elever, der er i risiko for ikke at fortsætte på en ungdomsuddannelse. Unge vil derfor allerede i 8. klasse få introduktion til de erhvervsrettede uddannelser og få vurderet deres uddannelsesparathed bedre end i dag.
- En oplysningskampagne om det nye erhvervsuddannelsessystem og dets muligheder for de unge.

Det foreslås endvidere, at der – ud over de eksisterende adgangsforudsætninger – også indføres krav om et gennemsnit på mindst 02 i henholdsvis dansk og matematik ved de afsluttende prøver i 9. eller 10. klasse for optagelse på de gymnasiale uddannelser.

Målrettede tilbud, så alle unge får en uddannelse

Der skal være et uddannelsesstilbud til alle, så ingen efterlades uden uddannelse, og alle unge bliver så dygtige, som de kan.

De unge, der ikke er parate til – eller i stand til – at starte på en erhvervsuddannelse eller en anden ungdomsuddannelse, skal have et særligt tilbud. Ingen unge skal lades i stikken uden et godt uddannelsesstilbud.

Regeringen foreslår:

- En ny erhvervsrettet linje i 10. klasse (EUD10) for de unge, der ikke opfylder adgangsforudsætningerne til erhvervsuddannelserne efter folkeskolens 9. klasse,

men som med målrettet undervisning i 10. klasse kan komme til at opfylde forudsætningerne for at starte på en erhvervsuddannelse.

- En ny fleksuddannelse, som er målrettet de unge, som har så utilstrækkelige forudsætninger, at de ikke vil kunne gennemføre en erhvervsuddannelse eller en gymnasial ungdomsuddannelse. Det er unge med udfordringer, der ikke er af midlertidig eller forbigående karakter. Og således unge, som ellers risikerer at komme på kontanthjælp i en længere periode, og som kan imødesee et liv på kanten af arbejdsmarkedet.
- Flexuddannelsen vil være en fuld ungdomsuddannelse, der er skræddersyet til målgruppen, og som skal give de unge grundlæggende faglige og personlige kompetencer, så de kan varetage et ufaglært job på et mere kvalificeret grundlag og dermed opnå bedre beskæftigelsesmuligheder.
- Flexuddannelsen skal være tilrettelagt med stærk vægt på holdfællesskab og praktiske undervisningsforløb, som koordineres og foregår i et samarbejde med lokale virksomheder og mellem flere uddannelsesinstitutioner, herunder mulighed for at kombinere elementer fra eksisterende uddannelser som fx produktionsskoler og højskoler.
- Unge, der færdiggør flexuddannelsen, får et uddannelsesbevis, der viser, hvilke kompetencer de har opnået gennem uddannelsen.

Sammen med de øvrige tilbud, som er i uddannelsessystemet, skal de nye tilbud sikre, at alle unge får en uddannelse, der passer til deres forudsætninger. Kommunerne har i den forbindelse det centrale ansvar for at træde til og hjælpe de unge, der forlader en uddannelse, og få dem ind i en passende uddannelse eller i beskæftigelse.

Mere og bedre undervisning skal give dygtigere faglærte

Der er behov for en markant forbedring af kvaliteten på erhvervsuddannelserne. Det vil gøre uddannelserne mere attraktive for de unge og reducere det store frafald.

Lærere på erhvervsuddannelserne skal både være dygtige faglærte med erfaring fra erhvervslivet og dygtige undervisere med stærke pædagogiske kompetencer, der matcher elevernes forudsætninger.

Regeringen foreslår:

- Lærerne og eleverne skal tilbringe mere tid sammen. De planlagte undervisningstimer på erhvervsuddannelsernes grundforløb skal fremover mindst være på 25 klokketimer om ugen i 2015 og 26 klokketimer om ugen fra 2016 og frem. I dag er omfanget af planlagt undervisning på en del grundforløb og på nogle erhvervsskoler under dette niveau.
- Lærernes pædagogiske kompetencer skal styrkes markant. Lærerne på erhvervsuddannelserne skal have erhvervspædagogiske kompetencer svarende til 10 ECTS-point inden år 2020, så de kan formidle deres faglige viden og kunnen pædagogisk og få alle elever med. Dette kan fx være et modul på diplomuddannelsen i erhvervspædagogik.
- Lærernes faglige kompetencer styrkes ved kortere forløb på virksomheder.
- Et ledelsesudviklingsprogram skal give erhvervsskolernes ledere mere solid og fremsynet ledelseskompetence. Der skal stilles krav om efteruddannelse i pædagogisk ledelse.
- For at skabe grundlag for bedre at udnytte digital læring udarbejdes en samlet strategi for *”Den Digitale Erhvervsuddannelse”*.
- Skolerne skal forpligtes til at yde differentieret undervisning, der er tilpasset den enkelte elevs forudsætninger. Og de unge skal have tilbud om undervisning på flere faglige niveauer, så alle unge bliver udfordret og får udviklet deres potentialer fuldt ud.
- Skolerne forpligtes til i højere grad at yde praksisorienteret undervisning og sammentænke indlæringen i skole- og praktikperioderne.
- Det statslige kvalitetstilsyn med skolerne skal styrkes – med øget fokus på skolernes kvalitetsudvikling og elevernes trivsel. Kvalitetstilsynet skal styrkes med læringskonsulenter, der skal yde rådgivning til skolerne. Og tilsynet skal især bidrage til en positiv

udvikling på de skoler, der vedvarende præsterer dårligt.

- Eleverne skal mødes med en forventning om aktiv og engageret deltagelse i undervisningen. Skoleledere og lærere skal følge konsekvent op på dette.

Fortsat indsats for praktikpladser

Mangel på praktikpladser er en medvirkende årsag til, at unge falder fra en erhvervsuddannelse.

Som optakt til det reformudspil, som regeringen nu fremlægger, indgik regeringen i november 2012 en bred politisk aftale med 12 konkrete initiativer, der styrker uddannelsesgarantien og indsatsen for praktikpladser. Initiativerne tager afsæt i de anbefalinger, som kom fra et erhvervsuddannelsesudvalg med deltagelse af arbejdsmarkedets parter.

Aftalens 12 initiativer er under udrulning og forventes at få fuld effekt over de kommende år samtidig med reformens andre elementer. Initiativerne omfatter blandt andet:

- Oprettelse af 50 praktikcentre, som fra 1. september 2013 skal øge kvaliteten i skolepraktik, og som skal styrke det praktikpladsopsøgende arbejde og bidrage til en bedre udnyttelse af praktikpladskapaciteten med henblik på, at eleverne i videst muligt omfang kommer i lønnet virksomhedspraktik.
- Styrkelse af erhvervsskolernes praktikpladsopsøgende arbejde.

Regeringen foreslår i forlængelse heraf:

- En styrkelse af uddannelsesgarantien ved, at der skabes flere skolepraktikpladser på uddannelser, hvor der er særligt gunstige beskæftigelsesmuligheder.
- De nuværende kvoter til skolepraktik ophæves og erstattes med adgangsbegrænsning ved grundforløbets 2. del på baggrund af konstaterede og forventede beskæftigelsesfrekvenser. Rådet for de grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU) inddrages i den tekniske udformning.
- Arbejdsmarkedets parter indbydes til en drøftelse af praktikpladssituationen.

- Kommuner og regioner inviteres til drøftelser om en mere koordineret praktikpladsopsøgende indsats for at skaffe flere praktikpladser.
- En forhøjelse af det tilskud, som erhvervsskolerne får pr. elev, der indgår en uddannelsesaftale med en virksomhed.
- En omlægning af skolepraktiktaxameteret, så en større del udmøntes som grundtilskud og en mindre del som aktivitetsafhængigt. Det skal fremme, at eleverne ikke er længere tid i skolepraktik end nødvendigt.

Flere af initiativerne i reformen af erhvervsuddannelserne vil endvidere bidrage til at forbedre de unges muligheder for at få en praktikplads, jf. afsnit 5.

Ny erhvervsuddannelse for voksne på 25 år og derover

Det er regeringens mål, at flere ufaglærte voksne skal have mulighed for at få en kompetencegivende uddannelse. Det skal være mere attraktivt for voksne ufaglærte at tage en erhvervsuddannelse.

Mange voksne elever har erhvervs erfaring eller erfaring fra en anden uddannelse og behøver derfor ikke tage alle de elementer i erhvervsuddannelsen, som de unge uden erfaring skal have. De voksne har brug for en erhvervsuddannelse, der i højere grad er tilpasset deres forudsætninger.

Regeringen foreslår:

- En ny, særskilt erhvervsuddannelse målrettet voksne på 25 år og derover (EUV), som gør vejen fra ufaglært til faglært mere attraktiv og overskuelig.
- Uddannelsen bygger videre på de kompetencer, som den enkelte voksne har opnået gennem erhvervs erfaring eller tidligere uddannelsesforløb. Der skal derfor inden uddannelsesstart foretages en systematisk vurdering af den enkeltes reelle kompetencer og uddannelsesbehov.
- Uddannelsen skal i højere grad anvende en fagdidaktik og pædagogik, som er tilpasset voksne.

Uddannelsesgarantien

Eleverne på erhvervsuddannelserne har en uddannelsesgaranti. Garantien sikrer, at elever, der starter på en erhvervsuddannelse, også kan færdiggøre en erhvervsuddannelse. Hvis det ikke lykkes at få en uddannelsesaftale med en virksomhed, vil praktikken kunne tages på skolerne.

Den garanterede uddannelse vil ikke nødvendigvis være den uddannelse, som elever prioriterer højest. Heller ikke andre steder i uddannelsessystemet kan de unge være sikre på at kunne få netop den uddannelse, de allerhelst vil have. Uddannelsesgarantien på erhvervsuddannelserne omfatter de elever, der opfylder de gældende krav om omgængelighed, mobilitet og aktiv praktikpladsopsøgn.

Der er i de seneste år på praktikpladsområdet taget en række skridt, som forbedrer de unges muligheder for at gennemføre en erhvervsuddannelse.

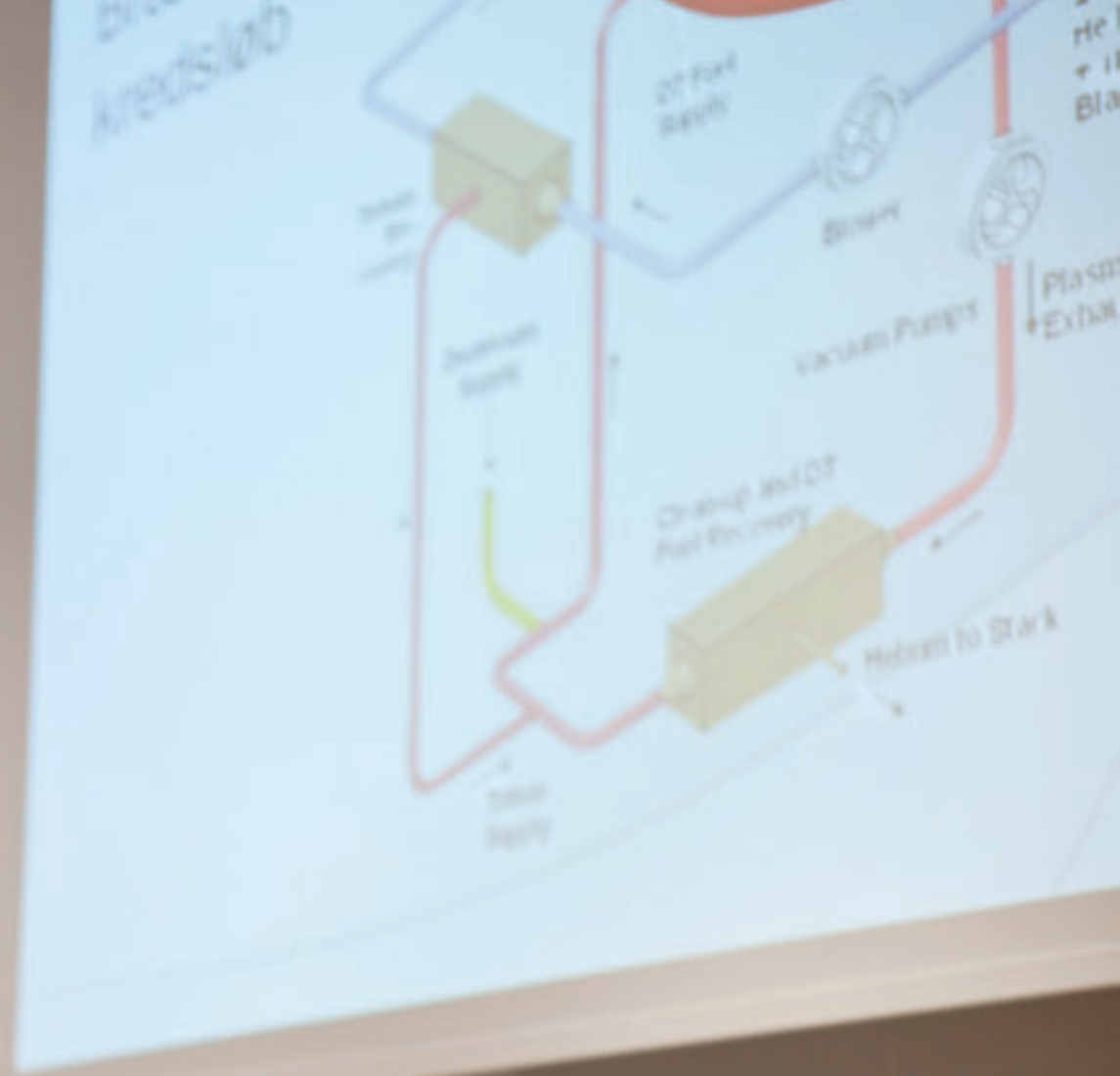
Læs mere om uddannelsesgarantien og indsatsen for praktikpladser i afsnit 5.

50 nye praktikcentre er oprettet i september 2013

I september i år er der oprettet 50 praktikcentre, der skal tilrettelægge samlede forløb for elever, der ikke opnår en uddannelsesaftale med en virksomhed umiddelbart efter afsluttet grundforløb. Det sker som led i en politisk aftale fra november 2012 om ”*bedre erhvervsuddannelser og styrket uddannelsesgaranti*”.

Praktikcentre skal øge kvaliteten af skolepraktikken og medvirke til en bedre udnyttelse af praktikpladskapaciteten. Centrene skal blandt andet lave praktikpladsopsøgende arbejde og sikre, at eleverne i videst muligt omfang kommer i virksomhedspraktik. Eleverne kan få praktikuddannelse på skolen, indtil der er mulighed for at komme i virksomhedspraktik – eventuelt via korterevarende aftaler med skiftende virksomheder.

Praktikcentre forventes at bidrage til en stigning i antallet af uddannelsesaftaler om virksomhedspraktik.

1. Et attraktivt ungdomsuddannelsesmiljø

Erhvervsuddannelserne skal gøres til en egentlig ungdomsuddannelse, så der – på linje med gymnasierne – bliver et godt og attraktivt socialt miljø for de unge og et stærkt fællesskab omkring hold/klasser.

Det kræver, at erhvervsuddannelserne indrettes på en ny måde, hvor de unge og voksne har forskellige uddannelsesveje.

Uddannelsen skal målrettes de unge under 25 år

Den fælles undervisning af unge på 16-17 år og af elever, som er godt oppe i 20'erne, hindrer i dag udviklingen

af et godt ungdomsuddannelsesmiljø. Elever, der som 16-17-årige starter på en erhvervsuddannelse efter 9. eller 10. klasse, har andre forudsætninger, en anden tilgang og et andet livsindhold end voksne elever, der først har gået i gymnasiet eller har haft erfaringer på arbejdsmarkedet.

Regeringen foreslår derfor, at erhvervsuddannelserne skal målrettes unge, der er under 25 år – med særligt fokus på dem, der kommer direkte fra 9. eller 10. klasse.

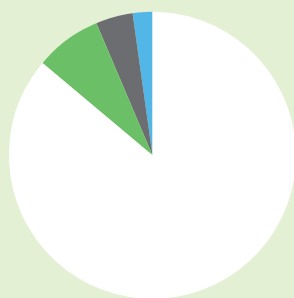
Samtidig skal de voksne over 25 år sikres en mere målrettet erhvervsuddannelse for voksne, som er tilpasset dem, jf. afsnit 7.

Aldersfordeling ved tilgang til de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne i 2012

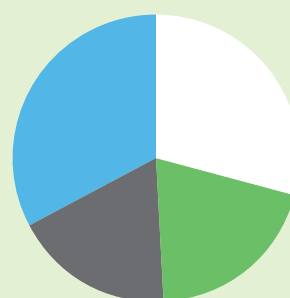
Store aldersforskelle i erhvervsuddannelserne i dag

På de gymnasiale uddannelser er ca. 86 pct. af de nye elever i alderen 15-17 år, mens kun ca. 6 pct. er over 20 år. På erhvervsuddannelsernes grundforløb er fordelingen ca. 29 pct. i alderen 15-17 år, mens ca. 51 pct. er mere end 20 år. Mange er over 25 år. Der er dog store forskelle mellem de enkelte erhvervsuddannelser.

Gymnasiale uddannelser

Erhvervsfaglige uddannelser

15-17 år 18-20 år 21-24 år 25 år og over

15-17 år 18-20 år 21-24 år 25 år og over

Et stærkt fællesskab

Erhvervsskolerne har i dag vanskeligt ved at tilbyde de unge et stærkt holdfællesskab og ungdomsuddannelsesmiljø, blandt andet fordi grundforløbene er relativt korte – som udgangspunkt et halvt år på de tekniske uddannelser.

Regeringen foreslår, at der etableres et sammenhængende grundforløb på erhvervsuddannelserne på ét år for de elever, som kommer direkte fra 9. og 10. klasse.

Det sammenhængende grundforløb vil gøre undervisningen mere fokuseret på de unge og vil bidrage til at skabe et ungdomsuddannelsesmiljø, hvor de unge går sammen og får et stærkt klassefællesskab.

Den nye struktur er nærmere beskrevet i afsnit 2.

Campusmiljøer

Flere steder i landet er der gode erfaringer med at danne fælles campusmiljøer omkring erhvervsuddannelser og gymnasier. Det muliggør blandt andet, at uddannelserne kan trække på fælles aktiviteter og etablere fælles faglige miljøer. Og uddannelsernes appel til de unge kan øges.

Regeringen vil derfor gennemføre en evaluering af erfaringer med fælles campusmiljøer mellem erhvervs-skoler og gymnasier og viderefordre erfaringerne til uddannelsesstederne. Fordelene ved campusdannelser skal udnyttes og styrkes, og uhensigtsmæssige hindringer for campusdannelser skal nedbrydes.

Problemer med manglende sociale fællesskaber i dag

Erhvervsuddannelserne er i dag blandt andet udfordret af, at der ikke eksisterer fasttømrede og attraktive sociale fællesskaber for de unge. Det skyldes blandt andet at:

- Eleverne ikke går på faste hold, derfor er det svært at høre til et sted.
- Uddannelsernes er ofte individuelt tilrettelagt og har derfor ikke fokus på fællesskabet.
- Den nuværende varighed på 20 ugers grundforløb for de fleste uddannelser vanskeliggør etableringen af holdfællesskaber og socialt miljø.
- Aldersspredningen betyder, at det svært at skabe uddannelsesmiljøer, arrangementer mv., som vedkommer alle.

Erfaringer med fælles campusmiljøer for de unge

Der er en række gode erfaringer med etablering af campusmiljøer, hvor flere typer af ungdomsuddannelser – og i nogle tilfælde 10. klasser – udnytter fælles miljøer, faciliteter og faglige snitflader. Fordelene ved campusdannelse omfatter blandt andet:

- Større uddannelsesmiljøer og bedre faciliteter kan gøre det nemmere for uddannelsesinstitutionerne at appellere til og fastholde unge, herunder i yderområderne.
- Bedre muligheder for at øge fagudbuddet ved samarbejde på tværs af institutionerne.
- Stærkere og bredere faglige miljøer for både elever og lærere.
- Bedre muligheder for at hjælpe frafaldstruede elever, der skal skifte uddannelse, idet de kan bevare de sociale netværk, uddannelsesmiljø mv.
- Bedre muligheder for at lette overgangen fra 10. klasse til ungdomsuddannelser.

Eksempler på campusdannelser og fusion

Uddannelsescenteret i Glamsbjerg (campus)

Uddannelsescenteret i Glamsbjerg er en campus bestående af Vestfyns Handelsskole & Handelsgymnasium, Vestfyns Gymnasium, kommunens 10. klassetilbud og Ungdommens Uddannelsesvejledning.

- Campusdannelsen er resultatet af et ønske om at skabe en større, mere attraktiv og bedre placeret rekrutteringsbase i forhold til unge i området. Konkret blev der opført en ny bygning til Vestfyns Handelsskole & Handelsgymnasium i sammenhæng med Vestfyns Gymnasium.
- Kommunen har placeret UU-vejledningen samt 10. klasse på campusområdet, købt handelsskolens tidligere bygninger i Assens samt forbedret den kollektive trafik til og fra campus.
- Erfaringerne viser, at det er lykket at skabe et større og mere attraktivt uddannelsesmiljø. Elevtallet er steget på begge institutioner efter etableringen af campussen. De faglige miljøer for lærerne er blevet større, og der er realiseret en række driftsmæssige stordriftsfordele.
- Placeringen af ungdomsuddannelserne og kommunens UU-vejledning samme sted har endvidere skabt bedre muligheder for at ændre potentielt frafald hos den enkelte elev til omvalg. De unge kan nu skifte uddannelse uden at miste fællesskab og den daglige kontakt med tidligere studiekammerater.

CPH West (fusion)

Fusion af Ishøj Gymnasium, Uddannelsescenter København Vest, TeSe og senest BEC Business med udbud af gymnasiale, erhvervs- og voksenuddannelser.

- CPH West er placeret på adresser i Taastrup, København og Ishøj (hovedkvarter).
- Fusionen er gennemført ad flere omgange, senest med BEC Business.
- Fusionerne udsprang blandt andet af en ambition om at kunne appellere til flere unge via et bredere og mere attraktivt uddannelsesudbud samt muligheder for stordrift, synergier og mere solid økonomi.
- CPH West fremhæver, at det via fusionerne er lykket at skabe en stærk institution med bred appel til de unge i området. Ligeledes er de økonomiske gevinster realiseret.

2. Enklere struktur, mere overskuelighed og bedre muligheder for at læse videre

Det skal være lettere for unge i 9. og 10. klasse at vælge en erhvervsuddannelse. Det skal ikke længere være sådan, at de unge fravælger erhvervsuddannelserne, fordi de ikke ved præcis, hvad de vil.

I dag fravælger mange erhvervsuddannelserne, fordi de virker uoverskuelige og typisk forudsætter, at de unge skal vælge deres specifikke erhverv, før – eller kort tid efter – at de starter. Dette krav stilles ikke på samme måde til dem, der vælger en gymnasial uddannelse.

Fremover skal de unge kunne starte på en erhvervsuddannelse, selv om de ikke er fuldt afklarede om, hvilket job de stiler efter. Der skal være færre og bredere indgangsforløb. Grundforløbet skal give bedre tid til at gøre eleverne klar til at træffe valg om specifik uddannelse. Og en erhvervsuddannelse skal være en god mulighed for at læse videre på en videregående uddannelse.

Færre og mere overskuelige indgange – fra 12 til 4

I dag skal de unge vælge mellem 12 fællesindgange, som hver er målrettet en afgrænset gruppe af erhvervsuddannelser. Og de skal hurtigt i deres grundforløb vælge, hvilken specifik erhvervsuddannelse de vil fortsætte på.

Regeringen foreslår en mere enkel struktur, så de unge ikke skal lægge sig fast på et uddannelsesvalg, når de starter deres erhvervsuddannelse. De 12 fællesindgange nedlægges, og de nye grundforløb organiseres i kun fire

hovedområder. Efter grundforløbets første del har eleven fortsat mulighed for at vælge mellem alle 108 erhvervsuddannelser. Grundforløbets anden del er specifikt målrettet den valgte erhvervsuddannelse.

Forenklet struktur: Fra 12 til 4

Før reformen: 12 fællesindgange

Krop og stil
Sundhed, omsorg og pædagogik
Merkantil
Dyr, planter og natur
Mad til mennesker
Transport og logistik
Bil, fly og andre transportmidler
Bygge og anlæg
Bygnings- og brugerservice
Produktion og udvikling
Strøm, styring og it
Medieproduktion

Efter reformen: Fire hovedområder

Social, sundhed og pædagogik
Handel og servicefag
Landbrug og fødevarer
Teknologi, byggeri og transport

Ny struktur, nye grundforløb og bedre tid til afklaring

Der er en række uhensigtsmæssigheder med den nuværende indretning af erhvervsuddannelsernes grundforløb:

- De unge skal allerede efter to uger vælge, hvilken af de 108 uddannelser, de vil have i deres hovedforløb, der typisk varer tre år.
- Der er store forskelle på varigheden af grundforløbene.
- Mange unge falder i dag fra under et grundforløb og skal herefter starte helt forfra på et andet grundforløb.

Regeringen foreslår derfor en helt ny og mere enkel struktur for erhvervsuddannelsernes grundforløb.

Unge, der kommer fra 9. og 10. klasse

De unge skal på grundforløbet opnå faglige og personlige kompetencer til at gennemføre et hovedforløb inden for den uddannelse, de vælger. De skal samtidig under grundforløbet afklare deres valg af fag.

Grundforløbet skal vare ét år (40 skoleuger) og skal bestå af to dele:

- Første del. De første 30 skoleuger er forbeholdt de elever, der kommer direkte fra 9. og 10. klasse. Det vil gøre undervisningen mere fokuseret og vil bidrage til at skabe et ungdomsuddannelsesmiljø, hvor de unge går sammen og får et stærkt klassefællesskab. Grundforløbets første del skal give de unge introducerende erhvervsfaglige kompetencer, generelle erhvervsfaglige og almene kompetencer samt mulighed for valgfag. Undervisningen gennemføres helhedsorienteret og projektor organiseret, således at eleverne arbejder med praktiske arbejdsopgaver inden for det hovedområde, eleven har valgt. Gennem undervisningen i grundforløbets første del afklarer de unge det uddannelsesvalg, de skal træffe ved slutningen af de 30 uger.
- Anden del. De sidste 10 skoleuger af grundforløbet skal bestå af en række uddannelsesspecifikke fag, der giver faglige kompetencer inden for det

Indholdet i grundforløbet

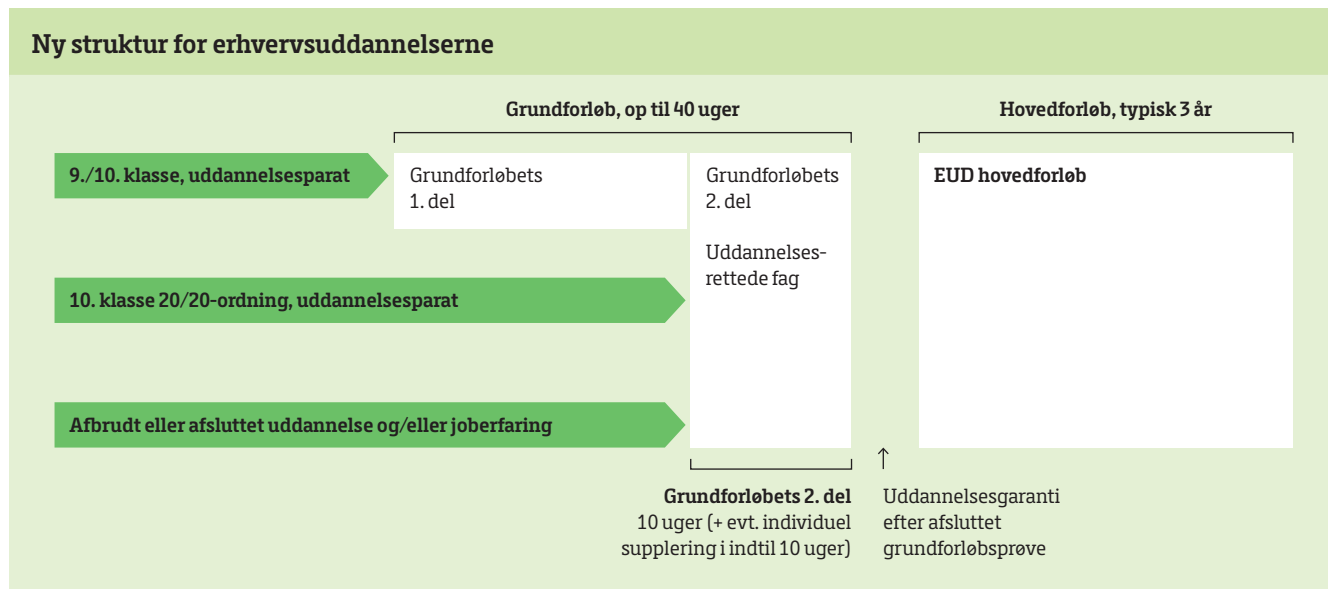
Indholdet i grundforløbet

Grundforløbets første del skal give eleverne mulighed for at opbygge modenhed og bidrage til at udvikle elevernes almene og brede erhvervsfaglige kompetencer samt styrke elevernes bevidsthed om fremtidige valg og udfordringer. Grundforløbets første del indeholder:

- Introducerende erhvervsfaglig kompetence: Eleverne lærer at indgå i og følge relevante arbejdsprocesser inden for et hovedområde. I arbejdsprocesserne indgår arbejdsmiljømæssige problemstillinger samt håndtering og udførelse af førstehjælp, sikkerhed, ergonomi, lære at følge og indgå i en arbejdsproces.
- Generelle og almene kompetencer: Samarbejdsrelationer, opgaveplanlægning, kundekontakt, arbejdspladskompetence, personlig hygiejne og sundhed, praktikpladssøgning, samfundsforhold og følgende grundfag: Matematik, naturvidenskabelige fag, dansk, engelsk, sundhed, idræt og bevægelse.
- Faglige kompetencer – erhvervsfaglig viden, proces- og metodefag: Design, tegning & konstruktion, faglig dokumentation, faglig kommunikation, innovation & iværksætter, salg, service & rådgivning, metodelære, arbejdsmiljø, sikkerhed og ergonomi, samarbejdsrelationer, it, materialeforståelse & råvarekendskab, gæste- og kundebetjening, opgaveplanlægning, udstyr- og maskinkendskab og praktikpladssøgning.
- Studiekompetence eller grundlæggende færdigheder, fx læse-, skrive- og regnefærdigheder, gennem valgfag.

Undervisningen gennemføres helhedsorienteret og projektor organiseret for at sikre sammenhæng, relevans og optimal læring i forløbene. Eleverne arbejder med praktiske arbejdsopgaver, der kendetegner typiske arbejdsprocesser inden for det hovedområde, eleven har valgt. Det betyder, at elever der har valgt hovedområdet inden for landbrug og fødevarer eksempelvis arbejder med grundtilberedningsmetoder i madfremstilling, mens elever der har valgt hovedområdet inden for teknologi, byggeri og transport eksempelvis arbejder med tegning og konstruktion ved fremstilling af tagspær.

Grundforløbets anden del består af uddannelsesspecifikke fag. Målene for fagene følger de adgangskrav, der stilles til hovedforløbene efter de faglige udvalgs bestemmelse.

hovedforløb, den unge har valgt. Det er mere end i de fleste uddannelser i dag. Kombineret med grundforløbets første del og de introducerende og generelle erhvervsfaglige elementer heri vil eleverne dermed kunne nå mindst samme faglige niveau som i dag ved overgangen til hovedforløbet.

Den nye struktur giver en ensartet varighed af grundforløbet på tværs af uddannelser.

For to af de merkantile uddannelser skal eleverne have særligt specialiserede kompetencer på et højere niveau i uddannelsen i form af eux, jf. bilag 3. For de øvrige merkantile uddannelser bliver der mulighed for, at nogle elever kan gennemføre deres uddannelse som eux eller en ny overbygning på hovedforløbet med højniveauer, som er tiltænkt unge, der ønsker at blive fx salgsledere mv.

I social- og sundhedsuddannelsen og den pædagogiske assistentuddannelse flyttes der indhold fra hovedforløbet til grundforløbet.

”Fast track” – for unge med en uddannelsesaftale eller anden erfaring

De unge, som ikke starter direkte efter 9. eller 10. klasse, skal efter den nye struktur ikke gennemføre grundforløbets første del på de 30 skoleuger, men starter

direkte på grundforløbets anden del – med mulighed for supplerings. Det gælder fx:

- Unge, der har indgået en uddannelsesaftale med en virksomhed forud for grundforløbet, og som derfor kan starte direkte på grundforløbets anden del, hvis de ønsker det.
- Unge, der ikke starter direkte efter 9. eller 10. klasse, fordi de fx har været i job, en anden ungdomsuddannelse eller på en produktionsskole.
- Unge, der skifter fra en erhvervsuddannelse til en anden, eller allerede én gang er påbegyndt grundforløbets første del.
- Unge, der har en uddannelsesaftale med en virksomhed om ny mesterlære, kan afløse grundforløbet helt eller delvist med praktikuddannelse.

De faglige udvalg får i højere grad mulighed for at stille krav om specifikke kompetencer, som eleven skal tilegne sig parallelt med det obligatoriske indhold, der gælder for alle grundforløb. Det vil være relevant på nogle få uddannelser, der kræver særlige kompetencer i fx matematik.

Amanda glæder sig til at møde virkeligheden

Eksempel på nyt merkantilt grundforløb

Amanda og de andre elever i hendes gruppe samler sig over grundplanen for den butik, de er ved at indrette på computeren. Amanda er elev på grundforløbet inden for handel og service. Hendes gruppe er i gang med et emne om service i detailhandlen. De diskuterer, hvor varerne står bedst. De skal lave en forretningsplan og vurdere arbejdsmiljø og sundhed. Bagefter skal de præsentere det – på engelsk.

Amanda kender lidt til den verden, hun glæder sig til at komme ud i. Hun har i 9. klasse arbejdet som fredagshjælper i Kvickly, og hun kan godt lide at have travlt, holde styr på hylderne og hjælpe kunderne med at finde tingene. Nu skal hun have en uddannelse, som kvalificerer hende til at få et spændende arbejde. Helst i en tøjforretning. Måske vil hun engang åbne en modebutik selv, for med en erhvervsuddannelse oplever hun, at hun lærer mange af de ting, man har brug for, for at kunne blive selvstændig erhvervsdrivende.

Bedre muligheder for at læse videre

Erhvervsuddannelserne skal være attraktive for de unge. Derfor skal der skabes bedre muligheder for at læse videre. Og unge skal gøres opmærksom på de mange muligheder for videreuddannelse, der allerede er i dag.

Målet er ikke, at flertallet af de unge skal læse videre efter en erhvervsuddannelse. Men muligheden skal være der. Unge skal ikke afholde sig fra at vælge en erhvervsuddannelse på grund af, at de ikke giver gode muligheder for at videreudanne sig – enten direkte efter erhvervsuddannelsen eller senere.

Der er allerede i dag direkte adgang fra erhvervsuddannelser til 74 videregående uddannelser. Fx er den pædagogiske assistentuddannelse adgangsgivende til pædagoguddannelsen. Tilsvarende kan man som tømrer læse videre til energiteknolog og som mediegrafiker til multimediedesigner.

Regeringen foreslår, at erhvervsskolerne – som en del af de nye grundforløb – skal give de unge mulighed for at tilvælge boglige fag på et højere niveau, så de får studiekompetencer svarende til hf-niveau (eux) og således har direkte adgang til at læse videre, hvis

de har evner til det og ønsker det. Eleverne vil ind til fire uger efter start på grundforløbet kunne vælge at gennemføre erhvervsuddannelsen med studiekompetencegivende fag på gymnasialt niveau (eux-forløb), hvis de har forudsætningerne for det.

Det er i dag muligt at vælge eux-forløb på 24 erhvervsuddannelser, der giver studiekompetence på niveau med en gymnasial uddannelse. Det skal fremover være en mulighed på flere erhvervsuddannelser og i alle fire hovedområder. Den nye struktur for grundforløb og hovedforløb betyder, at det ikke i samme omfang som i dag vil forlænge de unges uddannelse at vælge et eux-forløb. Eux kan desuden tilrettelægges med hold på tværs af hovedområder.

Videre uddannelse kan også være relevant for elever, der ikke har valgt et eux-forløb. Adgangen til videre uddannelse bør baseres på de reelle færdigheder og kompetencer, som eleverne tilegner sig. Regeringen foreslår derfor, at mulighederne for at gå fra erhvervsuddannelserne til de videregående uddannelser styrkes.

Det vil ske ved følgende tiltag:

- Erhvervsuddannelser af mindst tre års varighed bliver fremover adgangsgivende til samtlige erhvervsakademiuddannelser. Ansøgere vil stadig skulle opfylde eventuelle specifikke adgangskrav.
- Fag, der er taget på højt niveau på en erhvervsuddannelse, kan sidestilles med gymnasiale fag i forhold til at opfylde de specifikke adgangskrav til en videregående uddannelse.
- Regeringen vil arbejde videre med at afklare, hvordan en erhvervsuddannelse ud fra en faglig vurdering kan blive adgangsgivende til relevante universitetsbacheloruddannelser og flere professionsbacheloruddannelser under forudsætning af, at de specifikke adgangskrav opfyldes – og uden at der slækkes på de faglige krav.

Jens vil gerne holde mange døre åbne

Et eksempel på et eux-forløb

Da Jens i 9. klasse skulle vælge ungdomsuddannelse, valgte han et eux-forløb på uddannelsen til tømrer. Han vil gerne anvende sine færdigheder i praksis, men vil også holde alle døre åbne for at kunne læse videre. I dag er han godt i gang med den anden periode på erhvervsskolen.

Jens oplever, at der er sammenhæng mellem dét, han lærer i værkstedet, og dét, der foregår i de gymnasiale fag. Kraftberegninger i fysik bliver til mere end teori, når en tagkonstruktion skal dimensioneres og bygges i virkeligheden. Og matematikken på et højt niveau gør, at han kan forstå baggrunden for energiberegningsmodeller, som andre tømrere blot slår op i en tabel.

Til gengæld er Jens nødt til at give det en skalle. Ellers klarer han ikke et eux-forløb. Eux-holdet har nemlig længere skoleperioder og får sværere opgaver, end de almindelige tømrerelever.

Da Jens var i praktik tidligere på året, fik han ros for at være god til at udfordre arbejdsgange og rutiner, så arbejdet blev tilrettelagt mere effektivt. Han kunne inspirere de faglærte og ingeniørerne med sin praktiske viden, og han oplevede respekt fra begge sider for sin faglige kunnen og sin gymnasiale viden.

Når Jens tænker over fremtiden, giver det ham ro, at han har valgt et eux-forløb. Ligesom sine venner, som går i gymnasiet, kan han bruge sin studiekompetence til at fortsætte på en hvilken som helst videregående uddannelse, fx civilingeniør med speciale i Bygningsdesign på DTU eller engelsk på universitetet. Og ligesom sine venner på mekanikeruddannelsen kan han bruge sin erhvervskompetence til at starte på arbejdsmarkedet efter uddannelsen.

3. Klare adgangskrav skal øge gennemførelsen og forbedre kvaliteten af undervisningen

Næsten halvdelen af de unge, der starter på en erhvervsuddannelse, falder fra undervejs. En central årsag hertil er, at ca. 16-17 pct. af de unge i dag afslutter folkeskolen uden at kunne læse godt nok. Og en tilsvarende andel af de unge har problemer med at regne. De har derfor vanskeligt ved at gennemføre en erhvervsuddannelse. Det kan føre til oplevelsen af nederlag for den enkelte. Og de utilstrækkelige færdigheder hos eleverne gør det samtidig svært at skabe et ensartet fælles grundlag for undervisningen og svækker derfor kvaliteten af undervisningen for de andre elever.

Regeringen og et bredt flertal af Folketingets partier indgik i juni 2013 en politisk aftale om et fagligt løft af folkeskolen. Reformen vil blandt andet øge antallet af timer i dansk og i matematik i 4. til 9. klasse. Dette faglige løft vil med tiden vise sig i bedre resultater for de ældste elever.

Af hensyn til eleverne og til kvaliteten af erhvervsuddannelserne er der samtidigt behov for at opstille klare adgangsforsætninger for at påbegynde en erhvervsuddannelse. Udgangspunktet må være, at de unge, der søger ind på en erhvervsuddannelse, har de kvalifikationer, der skal til for at gennemføre uddannelsen. Det vil forbedre undervisningsmiljøet og styrke det faglige niveau i undervisningen til gavn for de unge.

Samtidigt skal der være det klare sigte, at unge, der ikke er parate til at starte på en erhvervsuddannelse eller en anden ungdomsuddannelse, skal have målrettede og relevante tilbud. Ingen unge skal lades i stikken uden et godt uddannelsesstilbud.

Adgangsforsætning – bestået i dansk og matematik

Grundlæggende færdigheder i dansk og matematik har stor betydning for de unges muligheder for efterfølgende at gennemføre en ungdomsuddannelse. Analyser af frafald og karakterniveau på gymnasiale og erhvervsfaglige ungdomsuddannelser viser, at jo højere karakterer eleverne har i grundskolen, jo lavere er frafaldet på ungdomsuddannelsen.

Regeringen foreslår derfor, at unge som udgangspunkt kun kan optages på en erhvervsuddannelse, hvis de er vurderet uddannelsesparate til en erhvervsuddannelse og har opnået et karaktergennemsnit på mindst 02 i henholdsvis dansk og matematik i de afsluttende prøver i 9. eller 10. klasse. Ordenskarakter indgår ikke.

Det vil betyde, at de unge, der optages, har bedre forudsætninger for at kunne gennemføre en erhvervsuddannelse. Og det vil samtidigt indebære, at de unge og deres lærere allerede i grundskolen får skærpet deres opmærksomhed på, at eleverne tilegner sig de grundlæggende faglige færdigheder i dansk og matematik.

Samme krav indføres for at blive optaget på en gymnasial uddannelse.

To grupper af elever foreslås undtaget fra det nye adgangskrav til erhvervsuddannelserne:

- Unge, der har indgået en uddannelsesaftale med en virksomhed, og dermed af virksomheden vurderes som parat, har direkte adgang.

- Unge, der i forvejen har gennemført en ungdomsuddannelse – og som har opnået det fornødne faglige niveau i dansk og matematik – har også direkte adgang.

De samme adgangsforsætninger vil gælde for voksne, der søger ind på den nye erhvervsuddannelse for voksne, jf. afsnit 7.

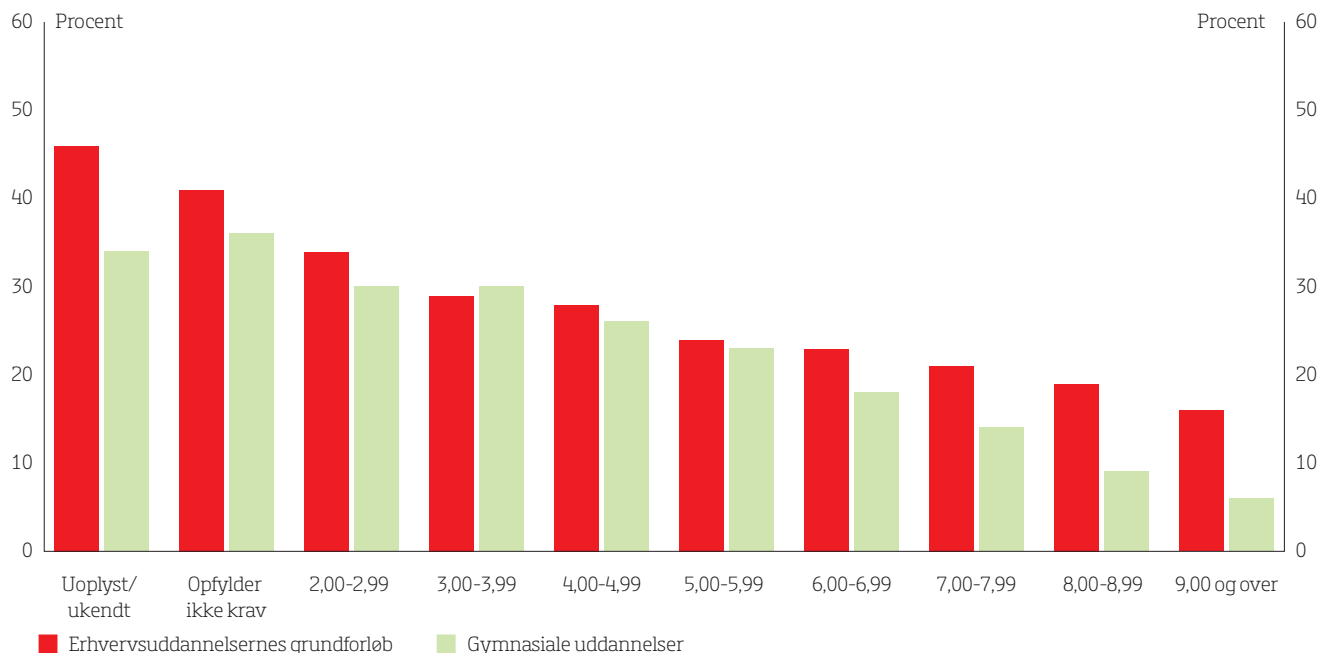
Mulighed for optagelsesprøve til erhvervsuddannelserne

De nye adgangskrav skal ikke hindre unge, der vurderes at kunne gennemføre en erhvervsuddannelse, i at starte på en erhvervsuddannelse.

Regeringen foreslår derfor, at de unge skal have mulighed for at gå til en optagelsesprøve på erhvervsskolerne. Denne mulighed skal fx kunne benyttes af elever, som ikke har opnået de krævede resultater i folkeskolens afgangsprøver.

Optagelsesprøven skal bestå af en faglig test i dansk og matematik samt af en personlig samtale om den unges faglige potentialer. Den enkelte uddannelsesinstitution kan i helt særlige tilfælde dispensere for en ikke-bestået faglig test. De konkrete retningslinjer for dispensation fastlægges ved inddragelse af arbejdsmarkedets parter. Fuldførelsen for elever, som optages via optagelsesprøve, må ikke afvige væsentligt fra fuldførelsen for de elever, som opfylder adgangskravene. Det vil der blive fulgt tæt op på.

Sammenhæng mellem frafald og karakterer i dansk og matematik for elever op til 18 år, 2011

Kilde: Undervisningsministeriet

Tilbud om særlig 10. klasse (EUD10), der forbereder de unge til en erhvervsuddannelse

Til de unge, der efter 9. klasse ikke lever op til de nye adgangsforudsætninger, foreslår regeringen, at der indføres et særligt 10. klasseforløb – EUD10 – der målrettet forbereder eleverne til en erhvervsuddannelse. Forløbet skal rette op på elevernes manglende uddannelsesparathed, herunder svage færdigheder i dansk og matematik, og skal introducere de unge til de fire nye hovedområder til erhvervsuddannelserne.

For unge, der ikke mindst havde karakteren 02 i dansk og matematik ved start på EUD10, bliver det obligatorisk at aflægge prøve i dansk og matematik ved afslutningen af 10. klasse.

Alle kommuner forpligtes til at udbyde EUD10.

Forsøg med betinget optag

Nogle af de elever, der ikke kommer igennem optagelsesprøven i dansk og matematik, kan være relativt tæt på at have forudsætningerne for at kunne gennemføre en erhvervsuddannelse og kan samtidig være motiverede for at tilegne sig de nødvendige kvalifikationer.

For elever, som af erhvervsskolerne ved optagelsesprøven vurderes at være i denne gruppe, skal der gennemføres et forsøg i nogle udvalgte kommuner med såkaldte optagelseskontrakter. Her gøres elevens optagelse på erhvervsuddannelserne betinget af, at eleven gennem et fagligt kursusforløb tilegner sig forudsætningerne og umiddelbart inden uddannelsesstart består en faglig optagelsesprøve i dansk og matematik.

Indholdet i den målrettede 10. klasse – EUD10

	Almen 10. klasse (folkeskolen)	EUD 10
Målgruppe	Unge som efter grundskolen har behov for yderligere faglig kvalificering og afklaring af uddannelsesvalg for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse.	Som for almen 10. klasse dog primært elever, der ønsker optagelse på en erhvervsuddannelse efter 9. klasse, men ikke opfylder kravet om mindst 02 i dansk og matematik.
Indhold	<p><i>Obligatorisk del:</i> Dansk, matematik, engelsk, selvvalgt opgave, brobygning (1 uge), vejledning mv.</p> <p><i>Valgfri del:</i> Frivillig brobygning (op til 5 uger) Tilbud om ekstra dansk, ekstra matematik, ekstra engelsk, tysk, fransk, fysik/kemi mv. Endvidere tilbud om mindst tre af en række fag, herunder, værkstedsfag. Andre undervisningsaktiviteter.</p>	<p><i>Obligatorisk del:</i> Samme som almen 10. klasse, visse elementer målrettes EUD (fx i forhold til selvvalgt opgave).</p> <p><i>Valgfri del:</i> Introducerende til EUD. Den frivillige brobygning bliver obligatorisk i alle 5 uger. Derudover en række fag eller elementer, der introducerer til de 4 nye hovedområder.</p>
Obligatorisk prøveudbud (skolerne)	<p><i>9. og 10. klasseprøver:</i> Dansk, matematik, engelsk og fysik/kemi.</p> <p><i>Alene 10. klasseprøver:</i> tysk og fransk.</p>	Dansk, matematik og engelsk (både 9. og 10. klasseprøver).
Prøvekrav (eleverne)	Ingen.	<p><i>Elever der ikke har mindst 02 i dansk og matematik i 9. kl.:</i> Dansk og matematik (enten 9. eller 10. klasseniveau).</p> <p><i>Øvrige elever:</i> Ingen.</p>
Samarbejdskrav	Obligatorisk brobygning og tilbud om frivillig brobygning.	Obligatorisk brobygning i 6 uger for alle. Der fastsættes en samlet krav om samarbejde med en erhvervsskole på ca. 30 pct. af tiden inkl. brobygning.

Undtagelser for bestemte erhvervsuddannelser

For at sikre den fornødne fleksibilitet, der tager hensyn til de forskellige krav, som de enkelte erhvervsuddannelser stiller, skal det være muligt – hvis særlige hensyn taler for det – at undtage enkelte erhvervsuddannelser fra kravene til resultater i dansk og matematik. Dette vil i givet fald ske efter indstilling fra de faglige udvalg til undervisningsministeren og vil omfatte den konkrete uddannelse og dermed elever, der starter direkte på grundforløbets 2. del.

Andre muligheder for eleverne

For de unge, som ikke nu eller senere har forudsætninger for at gennemføre en erhvervsuddannelse eller andre ungdomsuddannelser, foreslår regeringen, at der oprettes en fleksuddannelse, som skal gøre dem i stand til at varetage et ufaglært job på et velkvalificeret grundlag og dermed øge deres beskæftigelsesmuligheder, jf. afsnit 6.

Der vil også fortsat være mulighed for at benytte eksisterende uddannelsesstilbud (produktionsskoler mv.).

Unge over 18 år, der ikke lever op til adgangsforudsætningerne, kan gøre brug af tilbuddene i det almene voksen- og efteruddannelsessystem.

Fokusering af vejledningsindsatsen

Vejledning er et væsentligt element i den unges proces frem mod valg af uddannelse. Det er vigtigt, at den unge har et godt kendskab til hele spektret af uddannelser, og hvad de kan føre til – både i form af job og videre uddannelse. Og at den unge bliver udfordret på sit uddannelsesvalg gennem både uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering samt kollektiv, individuel eller digital vejledning.

For tidligt at give eleverne et førstehåndsindtryk af de erhvervsrettede ungdomsuddannelser (erhvervsuddannelser, eux, hhx og htx) foreslår regeringen, at alle elever i 8. klasse skal deltage i introduktionskurser til de erhvervsrettede uddannelser.

Regeringen foreslår samtidig, at uddannelsesparathedsvurderingen af de enkelte elever bliver rykket frem fra 9. til 8. klasse. Samtidig skal vurderingen forbedres, så den hviler på klare, objektive kriterier.

Regeringen foreslår endvidere en særlig forbedring af indsatsen for de ca. 20 pct. af eleverne, der ikke umiddelbart vil blive vurderet uddannelsesparate i 8. klasse. Der skal allerede fra 8. klasse iværksættes særlige faglige og vejledningsmæssige indsatser fra både skole og vejleder med henblik på bl.a. obligatorisk brobygning i 9. klasse for at sikre, at eleven er uddannelsesparat ved folkeskolens afslutning.

Regeringen foreslår, at den individuelle vejledning bliver fokuseret, så den bliver forbeholdt de elever, der i 8. eller 9. klasse ikke vurderes uddannelsesparate, og som dermed har et særligt vejledningsbehov.

Alle skal have vejledning, men ikke alle har brug for individuel vejledning. Fokuseringen indebærer, at vejledningsindsatsen for elever uden særlige vejledningsbehov – ud over de obligatoriske introduktionskurser og den kollektive vejledning – i højere grad vil blive baseret på bedre brug af digitale midler som Uddannelsesguiden (ug.dk) og eVejledning.

Ungdommens Uddannelsesvejledning vil som hidtil have pligt til at kontakte en frafalden elev senest fem dage efter, de får besked om frafaldet, og senest 30 dage efter skal der foreligge en ny uddannelsesplan for eleven.

De unge, som ikke kan gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse, skal have vejledning om andre muligheder for at uddanne sig.

Oplysningskampagne

Der vil – når reformen er fastlagt – blive gennemført en oplysningskampagne om det nye erhvervsuddannelsessystem og dets muligheder for de unge og voksne.

4. Mere og bedre undervisning skal give dygtigere faglærte

Erhvervsuddannelserne virker ikke som tilstrækkeligt attraktive uddannelser for de unge, og frafaldet er meget stort. Der er derfor behov for en markant forbedring af kvaliteten på erhvervsuddannelserne.

Alle elever skal i dag have undervisning og hjemmearbejde i samlet set 37 klokketimer om ugen. Herudover er der ikke i lovgivningen fastsat regler for antallet af lærerstyrede timer, sådan som der er for grundskolen og for de gymnasiale uddannelser. Der er i dag stor forskel på antallet af egentlige undervisningstimer med lærertilstedeværelse på tværs af skoler og grundforløb. Det er især problematisk for elever på skoler, som ligger meget lavt med kun 5 lektioner dagligt.

Lærerne har derudover i dag ikke altid de fornødne pædagogiske kompetencer til at undervise de unge. Dette gælder især, når undervisningen skal tilpasses elevernes forskellige forudsætninger. Bedre undervisning fordrer, at alle lærere på erhvervsskolerne har pædagogiske og faglige kompetencer til at tilrettelægge en undervisning, der udfordrer og motiverer hver enkelt elev.

Det arbejdsmarked, som de unge skal ud på, er i konstant udvikling. Eksisterende arbejdsfunktioner forandres eller gøres overflødige, samtidig med at nye kommer til. Det skal erhvervsuddannelserne hele tiden kunne matche. Det stiller store krav til uddannelsernes kvalitet og dynamik.

En styrket kvalitet forudsætter en indsats på flere fronter. Blandt andet:

- Lærerne skal tilbringe mere tid sammen med eleverne.
- Lærernes pædagogiske og faglige kompetencer skal styrkes.
- Krav om styrkelse af differentieringen af undervisningen og af sammenhængen mellem skoleundervisning og praktikuddannelse.
- Lederne på erhvervsskolerne skal blive dygtigere til at fremme kvaliteten, og institutionerne skal udvikles.
- Den centrale resultatstyring af erhvervsuddannelserne skal styrkes.

Minimumstimental for lærerstyrede timer

Eleverne på erhvervsuddannelsernes grundforløb har brug for mere lærerstyret undervisning. Det er nødvendigt for at skabe et udfordrende og udviklende læringsmiljø, hvor læreren i videre omfang end i dag er i løbende dialog med den enkelte elev. Læreren skal tilpasse instruktion, forklaringer og feedback til elevernes forskellige faglige, sociale og personlige forudsætninger.

En undersøgelse viser, at det varierer en del mellem grundforløb og erhvervsskoler, hvor meget undervisning, eleverne får.

Regeringen foreslår derfor, at der fastsættes et samlet minimumstimetalt på 25 klokke timer om ugen fra 2015 og 26 klokke timer om ugen fra 2016. Dette betyder, at eleverne på erhvervsuddannelsernes grundforløb fra 2016 vil få, hvad der svarer til knap 35 lektioners planlagt undervisning á 45 minutter om ugen. Skolerne skal kunne dokumentere, at omfanget af lærerstyret undervisning opfylder minimumskravet.

Minimumstimetallet betyder, at mange erhvervsskoler skal hæve timetallet i en række af deres grundforløb.

Et sådant løft bliver muligt med de nye arbejdstidsregler, der træder i kraft i 2014.

Markant kompetenceløft til lærere

Lærere skal både være dygtige til deres fag med erfaring fra erhvervslivet og dygtige undervisere med pædagogiske kompetencer, der matcher elevernes forudsætninger.

Mange lærere på erhvervsuddannelserne har ikke formelle pædagogiske kompetencer, men underviser alene på deres faglige baggrund. Der er derfor behov for et markant løft i lærernes pædagogiske kompetencer,

Lærerstyrede timer før og fremover

En undersøgelse, som Undervisningsministeriet har foretaget, viser, at der er forholdsvis stor forskel på, hvor meget der undervises på de forskellige grundforløb og på de forskellige erhvervsskoler. Undervisningstiden svinger mellem 19,5 og 28 klokke timer ekskl. pauser om ugen. Gennemsnitligt undervises der 22,8 klokke timer om ugen. Det svarer til, at eleverne undervises mellem 5 og 7,5 lektioner á 45 minutter og i gennemsnit 6 lektioner om dagen.

Regeringens forslag om et samlet minimumstimetalt på 26 klokke timer om ugen vil betyde, at eleverne er sikret knap 35 lektioners undervisning á 45 minutter om ugen eller gennemsnitligt 6,9 lektioner om dagen.

En fast ramme om timetallet vil give eleverne en sikkerhed for at få den forudsatte undervisning lige som i gymnasiet og i folkeskolen og understøtter således regeringens mål om mere og bedre undervisning.

så de kan blive endnu bedre til at gennemføre differentieret og praksisorienteret undervisning.

Lærerne skal også blive bedre til at understøtte eleverne i at omsætte teoretisk viden og færdigheder i udførelsen af praktiske opgaver.

Regeringen foreslår derfor, at det skal være et krav til skolerne, at alle lærere på erhvervsuddannelserne skal have erhvervspædagogiske kompetencer svarende til 10 ECTS-point inden år 2020. Dette kan fx være et modul fra diplomuddannelsen i erhvervspædagogik.

Herudover permanentgøres kravet om, at lærere fast ansat i 2010 eller senere skal erhverve sig kompetencer svarende til en hel diplomuddannelse i erhvervspædagogik inden for 4 år. Med finanslovsaftalen for 2013 blev det aftalt, at dette kompetenceløft skulle ske inden for de første fire års ansættelse.

Faglig opkvalificering af lærere ved virksomhedsforløb

Lærernes faglige kompetencer skal styrkes ved blandt andet kortere forløb på virksomheder. Det vil øge kvaliteten i undervisningen.

Virksomhedsforløbene vil samtidigt styrke koordinationen mellem elevernes virksomhedspraktik og undervisningen og vejledningen på erhvervsskolerne.

Øget brug af differentieret undervisning

Indførelse af de nye adgangskrav og adskillelsen af unge og voksne elever vil give erhvervsskolerne bedre muligheder for at yde en undervisning, der tager hensyn til den enkelte elevs forudsætninger.

Regeringen foreslår endvidere, at det i lovgivningen og i kvalitetstilsynet bliver præciseret, at alle skoler er forpligtet til at yde differentieret undervisning, der er tilpasset elevernes behov. Derudover skal skolerne i deres årlige handlingsplaner redegøre for, hvordan de vil udvikle og gennemføre differentieret undervisning.

Øget brug af talentspor og andre former for niveaudeling

Alle elever skal blive så dygtige, som de kan. De unge skal udfordres, så de får udviklet deres potentialer fuldt ud.

Regeringen foreslår derfor, at der på alle relevante erhvervsuddannelser skal være tilbud om undervisning på flere faglige niveauer. Dette krav skal fremover præciseres i lovgivningen. Som led heri skal skolerne:

- Udvikle talentspor, så de dygtigste unge får mulighed for at tage fag på et højere niveau.
- Udvikle undervisningsformer, som matcher unge med relativt svage forudsætninger – fx ved en særlig kombination af praktiske opgaver og indlæring af teoretisk viden.
- Udvikle mesterskaber inden for flere erhvervsuddannelser i fortsættelse af det nuværende koncept, DM i Skills og fortsat sende elever til verdensmesterskaber i erhvervsuddannelser – WorldSkills.

Gode erfaringer med udvikling af bedre kvalitet i undervisningen

På *Social- og sundhedsskole Syd* har man gode erfaringer med at differentiere undervisningen ved, at eleverne arbejder med samme opgave, men at lærerne inddeler dem i mindre grupper afhængig af, hvor meget støtte de har brug for til at løse opgaven.

På *Campus Bornholm* har man gode erfaringer med kompetenceudvikling af lærerne i tilknytning til deres arbejde på skolen. Man har indført en systematisk kollegial supervision, hvor kollegaer fra to forskellige indgange gensidigt overværer hinandens undervisning og giver hinanden kommentarer på undervisningen. Supervisionen gennemføres efter en fast procedure, der er udviklet i samarbejde med lærerne.

Flere erhvervsuddannelser skal samtidigt udbydes som særlige eux-forløb, som giver de unge kompetence til at læse videre, hvis de ønsker det, jf. afsnit 2.

Bedre kobling af skole og praktik

I erhvervsuddannelserne gennemføres hovedforløbet typisk som en vekslen mellem skoleundervisning på en erhvervsskole og praktikuddannelse i en virksomhed eller som skolepraktik i et praktikcenter.

Selve koblingen mellem praktikuddannelse og skoleundervisning er imidlertid i praksis op til den enkelte elev, som ofte vil have vanskeligt ved at opfatte og kunne bruge sammenhængen mellem uddannelsernes teori og praksis og mellem skole- og praktikuddannelsesdelene.

Derfor skal eleverne have bedre støtte til at koble indlæringen i skole- og praktikperioderne. Der skal i hovedforløbet afsættes tid i skemaet til, at eleverne forberedes på praktikperioderne, og at eleverne kan give feedback om, hvad de har arbejdet med i praktikken.

Ledelses- og institutionsudvikling

Det er centralt for reformens gennemførelse, at lederne af erhvervsuddannelserne er i stand til at udnytte det større ledelsesrum, som de nye arbejdstidsregler giver.

Blandt andet til at virkeliggøre den nødvendige forbedring af kvaliteten.

Regeringen vil derfor – i samarbejde med de relevante organisationer – udvikle og sikre gennemførelse af kurser i ledelse og udvikling i praksis – de såkaldte LUP-kurser. Kurserne skal give et samlet løft af sektorens ledelsesniveau på blandt andet områder som pædagogisk ledelse, personaleledelse i forandringsproces, strategi for anvendelse af it i undervisningen og systematisk anvendelse af supervision/sparring med og mellem lærere.

Samtidigt foreslår regeringen et landsdækkende initiativ for lærere og ledere om skoleudvikling i praksis. Initiativet skal – via blandt andet pædagogiske dage, temamøder og kollegasupervision – inspirere til at sætte mere fokus på kvaliteten og give lærere konkrete redskaber i undervisningen.

Styrket anvendelse af it og andre undervisningsværktøjer

Regeringen vil udarbejde en samlet strategi for "Den digitale erhvervsuddannelse", der skal styrke kvaliteten

Eksempel på talentspor

Talentsporet, udviklet i samarbejde med Metalindustriens Uddannelsesudvalg, med udgangspunkt i industriens behov, er et fuldt hovedforløb på højt niveau for industriteknikere. Talentsporet tager udgangspunkt i de Centres of Excellence-forløb, der er udviklet. Centres of Excellence er to stærke fagligt funderede centre i Danmark. Centrene er erhvervsskoler, hvor dygtige elever fra hele landet på udvalgte erhvervsuddannelser kan modtage undervisning på højeste niveau og med industrirelevant udstyr. I øst er Centre of Excellence et samarbejde mellem TEC og Københavns Tekniske Skole, i vest et samarbejde mellem Mercantec og Herningsholm Erhvervsskole. Centres of Excellence tilbyder undervisningsforløb inden for en række kernefaglige områder. Der bliver inddraget lærerkræfter og faglige kapaciteter fra virksomheder og andre skoleformer, fx erhvervsakademier, gymnasier, ingeniørhøjskoler og forskningsmiljøer. Der har været meget stor interesse fra branchens virksomheder for Talentsporet, hvilket afspejler dels et behov i branchen for uddannelse på højere niveau, dels at der er et uudnyttet elevpotentialer.

Unge danske håndværkere vinder medaljer ved verdensmesterskaber

Danske unge med en erhvervsuddannelse klarer sig godt ved de konkurrencer, der hvert andet år afholdes for unge håndværkere på verdensplan – "WorldSkills".

Danske unge har både i 2011 og 2013 vundet flere medaljer:

- Guld: Murer Nicolai Munksgaard Asmussen (Herningsholm Erhvervsskole), 2011.
- Guld: Bygningsmaler Jesper Guld Nielsen (Uddannelsescenter Holstebro), 2011.
- Sølv: Karrosseritekniker Nikolaj Vinther Buur-Mouridsen (Silkeborg Tekniske Skole), 2011.
- Sølv: Murer Mathias Nielsen fra Mejrup (Herningsholm Erhvervsskole), 2013.
- Bronze: Vognmaler Mathias Bliksted Vigsø Frimor (Silkeborg Tekniske Skole), 2013.

og sikre en bedre ressourceudnyttelse gennem en samlet indsats for anvendelse af digitaliseringens muligheder i erhvervsuddannelserne.

Anvendelse af e-læring samt kombinationen af tilstedeværelsesundervisning og fjernundervisning kan ligeledes være med til at skabe øget fleksibilitet omkring undervisningen for voksne, jf. afsnit 7.

For at sikre undervisningens kvalitet skal skolerne desuden løbende sikre sig, at undervisningsmaterialer, værktøjer og redskaber er opdaterede og relevante i forhold til undervisningen i faget.

Styrket tilsyn med skolerne – med fokus på kvalitet og elevernes trivsel

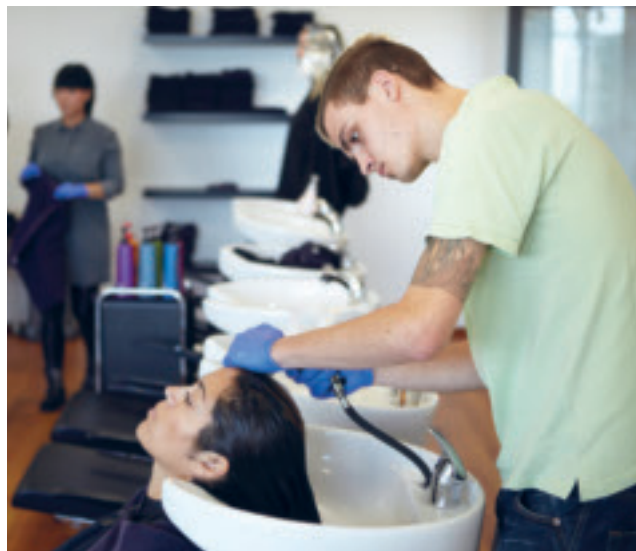
Regeringen foreslår, at det nuværende statslige kvalitetstilsyn med erhvervsskolerne ændres, så det i højere grad giver grundlag for en differentieret støtte til skolernes arbejde med kvalitetsudvikling.

Tilsynet skal være baseret på data for skolernes faglige niveau og udvikling, så blandt andet skoler med vedvarende dårlig kvalitet kan identificeres. Dataene vil omfatte indikatorer, som viser opfyldelse af regeringens opstillede mål for erhvervsuddannelserne.

Der skal følges op på trivslen på erhvervsskolerne ved at indføre et fælles resultatmål for trivslen. Der skal udvikles en fælles metode for trivselsmålinger, som skal anvendes af alle skolerne. Heri skal indgå elevernes indtryk af lærernes faglige og pædagogiske kvalifikationer. Udviklingen skal ske i samarbejde med skolerne.

I reformens indfasningsperiode ansættes der læringskonsulenter i Undervisningsministeriet, som skal rådgive erhvervsskolerne om kvalitets- og kompetenceudvikling og sprede viden og metoder på tværs af institutionerne.

Tilsynet skal især understøtte en positiv udvikling på de erhvervsskoler, der præsterer dårligt i forhold til de centralt opstillede mål. De skoler skal have obligatorisk, individuel rådgivning fra læringskonsulenterne og om nødvendigt indgå aftale med Undervisningsministeriet

om iværksættelse af tiltag, der kan højne kvaliteten. Det kan fx være påbud om flere timer til eleverne, supervision, ændringer i undervisningsplaner eller opgradering af lærerkvalifikationer.

Årlig statusredegørelse på fremskridtet på erhvervsuddannelserne

For at understøtte reformens implementering vil Undervisningsministeriet udarbejde en årlig statusredegørelse. Statusredegørelsen vil tage udgangspunkt i målene for reformen og indikatorerne herfor, jf. indledningen. Redegørelsen skal danne baggrund for en løbende vurdering af målopfyldelsen og behov for justeringer.

Uddannelser i udbudsrunde

Der skal gennemføres en udbudsrunde af erhvervsuddannelserne i forbindelse med indførelsen af en enklere struktur og nye grundforløb, jf. afsnit 2. Ansøgningerne vil blive vurderet på baggrund af de nye kriterier og mål i reformen, så uddannelserne vil blive udbudt på uddannelsesinstitutioner, der leverer gode resultater i forhold til de nye mål for erhvervsuddannelserne.

5. Fortsat indsats for praktikpladser

Mangel på praktikpladser er en medvirkende årsag til, at unge falder fra erhvervsuddannelserne. Der er gennem årene gjort meget for at øge antallet af praktikpladser.

Senest har regeringen i november 2012 indgået en bred politisk aftale med 12 konkrete initiativer, der styrker uddannelsesgarantien og indsatsen for praktikpladser. Initiativerne svarer til de anbefalinger, som kom fra Erhvervsuddannelsesudvalget, der havde deltagelse af LO, DA, KL og Danske Regioner.

Den politiske aftale var en optakt til det udspil, som regeringen nu fremlægger til en reform af erhvervsuddannelserne. Aftalens 12 initiativer er under udrulning og forventes at få fuld effekt over de kommende år samtidig med initiativerne i reformen.

I forlængelse heraf foreslår regeringen en række yderligere tiltag i forbindelse med udspillet til en reform af erhvervsuddannelserne.

Flere af initiativerne i reformen af erhvervsuddannelserne – fx den nye struktur og den nye erhvervsuddannelse for voksne – vil endvidere forbedre de unges muligheder for at få en praktikplads.

De unge har en uddannelsesgaranti

Uddannelsesgarantien sikrer i dag, at elever, der opfylder de gældende krav om egnethed, mobilitet og aktiv praktikpladssøgning, er garanteret en uddannelse inden for den af de 12 fællesindgange, som de er startet på.

Garantien sikrer, at elever, der starter på en erhvervsuddannelse, også kan færdiggøre en erhvervsuddannelse. Uddannelsen, som de unge er sikret,

vil ikke nødvendigvis være den uddannelse, som elever prioriterer højest. Heller ikke andre steder i uddannelsessystemet kan de unge være sikre på at kunne få netop den uddannelse, de allerhelst vil have.

Garantien fungerer på følgende måde:

- Eleverne skal som udgangspunkt selv finde deres praktikplads – evt. med skolens hjælp.
- Hvis de ikke kan få en praktikplads i den uddannelse, som de mest ønsker, udbredes søgningen til praktikpladser inden for andre uddannelser inden for den samme fællesindgang.
- Hvis eleverne fortsat ikke kan finde en praktikplads, skal de umiddelbart efter afsluttet grundforløb tilbydes praktikuddannelse i form af skolepraktik, som efter 1. september 2013 finder sted på 50 praktikcentre.

Uddannelsesgarantien vil blive tilpasset forslaget om afskaffelse af de nuværende 12 fællesindgange til fordel for fire hovedområder, jf. afsnit 2.

Uddannelsesgarantien vil gælde fra den dag, en elev er optaget i grundforløbet – uanset hvilket af de fire hovedområder eleven starter på. Hvordan den udmøntes, afhænger af elevens valg og af, om eleven består grundforløbsprøven og opfylder de specifikke adgangskrav til det ønskede hovedforløb.

Samtidig vil regeringen styrke uddannelsesgarantien ved, at der skabes flere skolepraktikpladser på elektrikeruddannelsen og anlægsstrukturuddannelsen, hvor der er særligt gunstige beskæftigelsesmuligheder. I forlængelse heraf vil regeringen erstatte de nuværende kvoter til skolepraktik med adgangsbegrænsning ved grundforløbets 2. del på baggrund af konstaterede og

forventede beskæftigelsesfrekvenser. Rådet for de grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU) inddrages i den tekniske udformning.

50 nye praktikcentre

Som led i aftalen fra november 2012 om *"Bedre erhvervsuddannelser og styrket uddannelsesgaranti"* er der pr. 1. september 2013 oprettet 50 praktikcentre, der skal tilrettelægge samlede forløb for elever, der ikke opnår en uddannelsesaftale med en virksomhed umiddelbart efter afsluttet grundforløb.

Praktikcentre skal øge kvaliteten af skolepraktikken og medvirke til en bedre udnyttelse af praktikpladskapaciteten, så eleverne i videst muligt omfang kommer i lønnet virksomhedspraktik. Eleven kan få praktikuddannelse på skolen, indtil det er muligt at komme i praktik i en virksomhed. Praktikcentrene skal aktivt arbejde for dette – eventuelt via korterevarende aftaler med skiftende virksomheder.

Praktikcentrene forventes således at bidrage til en stigning i den samlede volumen af uddannelsesaftaler og skal sikre en bedre udnyttelse af den samlede praktikpladskapacitet i virksomhederne.

Styrkelse af det praktikpladsopsøgende arbejde

En styrkelse af erhvervsskolernes praktikpladsopsøgende arbejde skal bidrage til at øge antallet af praktikpladser. Der er derfor i aftalen om *"Bedre erhvervsuddannelser og styrket uddannelsesgaranti"* (november 2012) aftalt, at det praktikpladsopsøgende arbejde prioriteres, koordineres og tilrettelægges mere systematisk.

Det sker blandt andet ved, at erhvervsskolerne forpligtes til at udarbejde lokale handlingsplaner for tilvejebringelse af praktikpladser med måltal for det praktikpladsopsøgende arbejde med henblik på mål- og resultatstyring samt opfølgning.

Regeringens indsats for praktikpladser

Regeringen har fra 2013 gennemført en række tiltag, som skal øge antallet af praktikpladser.

I november 2012 indgik regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Enhedslisten og Konservative en aftale om *"Bedre erhvervsuddannelser og styrket uddannelsesgaranti"* (november 2012). Aftalen omfatter blandt andet en styrket uddannelsesgaranti, højere kvalitet på erhvervsuddannelserne og en etårig forlængelse af Ungepakke II. En række af initiativerne i aftalen sigter målrettet på at håndtere udfordringerne i forhold til at tilvejebringe praktikpladser.

Aftalen omfatter 12 initiativer, hvoraf kan nævnes:

Etablering af praktikcentre i efteråret 2013

Der er oprettet 50 praktikcentre, der skal tilrettelægge samlede forløb for elever, der ikke opnår en uddannelsesaftale med en virksomhed umiddelbart efter afsluttet grundforløb.

Styrkelse af det praktikpladsopsøgende arbejde

Erhvervsskolerne forpligtes til at udarbejde lokale handlingsplaner for tilvejebringelse af praktikpladser med måltal for det praktikpladsopsøgende arbejde med henblik på mål- og resultatstyring samt opfølgning.

Ændring af adgangsbegrænsningen til skolepraktik

Adgangsbegrænsningen til skolepraktik omlægges, så den indtræder ved start på uddannelsen, dvs. grundforløbet, i stedet for ved overgangen fra grund- til hovedforløb. Det sikrer, at elever, der bliver optaget på grundforløbet til en af disse uddannelser, også kan fortsætte i skolepraktik i uddannelsen, hvis det ikke lykkes at finde en uddannelsesaftale med en arbejdsgiver.

Hurtigere adgang til skolepraktik

Elever med en skoleaftale påbegynder skoleundervisning eller praktikuddannelse i et praktikcenter en måned efter endt grundforløb, såfremt eleven ikke forinden har indgået en uddannelsesaftale med en virksomhed. Dermed bliver eleverne optaget til skolepraktik to måneder hurtigere end tidligere.

Ordninger for elever, der uforskyldt mister uddannelsesaftalen gøres permanente

Elever, som kommer i klemme som følge af konkurs eller lignende, får bedre muligheder for at kunne afslutte deres uddannelse.

Initiativerne er under udrolning og forventes at få fuld effekt over de kommende år.

Der er til indsatsen afsat ca. 130 mio. kr. i 2013 stigende til ca. 200 mio. kr. årligt 2014, 2015 og 2016.

Det er vigtigt, at skoler og elever er opmærksomme på alle muligheder – også eksisterende ordninger, der giver mulighed for at gennemføre skoleophold og praktikuddannelse i udlandet, enten som udstationeret fra Danmark af deres praktikvirksomhed eller som ansat af en virksomhed i udlandet. Endelig gennemføres udvekslingsprogrammer både inden for EU og med USA.

Drøftelse af praktikpladssituationen med arbejdsmarkedets parter

Regeringen vil endvidere i forbindelse med reformen af erhvervsuddannelserne indbyde arbejdsmarkedets parter til en drøftelse af praktikpladssituationen.

Koordineret indsats med kommuner og regioner

Regeringen vil invitere kommuner og regioner til at drøfte en mere koordineret praktikpladsopsøgende indsats.

Justeringer på sosu-området

Frem mod udløbet af trepartsaftalen i 2015 vil regeringen i dialog med parterne undersøge, hvordan den nuværende dimensionering af sosuområdet kan erstattes af en alternativ styring. Herudover foreslår regeringen at ophæve to specifikke regler, som vurderes uhensigtsmæssige: 50/50-reglen og den institutionsfordelte dimensionering.

Øget tilskyndelse til erhvervsskolerne

Regeringen har afsat ekstra midler til det tilskud, som erhvervsskolerne får pr. elev, der indgår en uddannelsesaftale med en virksomhed. Det højere tilskud skal fremme en styrket indsats for, at eleverne kommer i virksomhedspraktik.

Desuden omlægges skolepraktiktaxametret, så en større del udmøntes som grundtilskud og en mindre del som aktivitetsafhængigt. Det skal fremme, at eleverne ikke er længere tid i skolepraktik end nødvendigt.

Positive effekter af de nye reforminitiativer

En række af reformudspillet initiativer vil desuden understøtte elevernes mulighed for at få en uddannelsesaftale med en virksomhed og understøtte tilvejebringelsen af praktikpladser og vil således spille positivt sammen med den allerede igangsatte indsats.

Unge mulighed for at få en praktikplads styrkes umiddelbart ved indførelse af en enklere struktur på grundforløbet (jf. afsnit 2). Den nye struktur vil bidrage til et mere afklarende grundforløb for elever, som kommer direkte fra 9. eller 10. klasse, hvilket vil bidrage til, at flere elever fremstår som mere modne og forberedte i mødet med en arbejdsgiver, som ønsker at ansætte en elev.

Samtidig vil arbejdsgivernes villighed til at oprette praktikpladser blive større, i takt med at kvaliteten af erhvervsuddannelserne styrkes, herunder som følge af indførelse af adgangsforudsætninger (jf. afsnit 3). Det vil bidrage til, at der kommer flere motiverede og mere kvalificerede unge ind på erhvervsuddannelserne.

Erhvervsskolerne skal endvidere fremover have øget fokus på praksisrelateret undervisning og en stærk kobling mellem skole- og praktikforløb samt trivsel (jf. afsnit 4), hvilket ligeledes vil bidrage til at løfte elevernes faglige, sociale og personlige kompetencer.

Etablering af den nye erhvervsuddannelse for voksne (jf. afsnit 7) vil reducere antallet af elever, som er over 25 år, der skal have en praktikplads. Det skyldes, at nogle af eleverne på baggrund af en realkompetencevurdering ikke vil have behov for et praktikforløb, fordi de allerede har erhvervs erfaring. Og andre vil kun have behov for et relativt kort praktikforløb. Det kan give flere pladser til de yngre elever.

6. Ny fleksuddannelse til unge, der ikke har forudsætninger for at gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse

Der skal være et uddannelses tilbud til alle unge, så ingen efterlades uden uddannelse. Alle unge skal blive så dygtige, som de kan.

Nogle unge har så svage faglige forudsætninger, at de ikke kan gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse. Det er unge, som ofte også har svage personlige eller sociale forudsætninger, og hvis udfordringer ikke er af midlertidig eller forbigående karakter. De risikerer derfor længere perioder på kontanthjælp og et liv på kanten af arbejdsmarkedet. Disse unge skal også have et uddannelses tilbud, som passer til deres behov, og som kan kvalificere dem til at varetage et arbejde.

Ny fleksuddannelse

Regeringen foreslår, at der oprettes en ny 2-årig fleksuddannelse, som skal være et målrettet beskæftigelsesrettet tilbud til de unge under 25 år, der har så svage forudsætninger, at de ikke nu – eller i den nærmeste fremtid – vurderes at være i stand til at gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse – fx en erhvervsuddannelse. Flexuddannelsen udgør en fuld ungdomsuddannelse.

Flexuddannelsen vil være et nyt tilbud, som er skræddersyet til målgruppen, og som vejlederne ved Ungdommens Uddannelsesvejledning kan visitere til på linje med produktionsskole, erhvervsgrunduddannelsen (egu) mv.

Unge med svage forudsætninger skal ikke stå uden en uddannelse – og således have stor risiko for langvarig ledighed og kontanthjælp. De skal i stedet via en fleksuddannelse udvikle deres grundlæggende faglige, sociale og personlige kompetencer, så de kan varetage et ufaglært job på et mere kvalificeret grundlag og dermed opnå bedre beskæftigelsesmuligheder.

Undervisningen på flexuddannelsen skal være tilrettelagt, så den er målrettet elevernes særlige behov:

- Der skal lægges vægt på holdfællesskab. Og undervisningen skal være bygget op omkring en værksteds- og projektkultur, som koordineres i et samarbejde mellem flere uddannelsesinstitutioner, hvor der fx kombineres elementer inden for almindelige ungdomsuddannelser, produktionsskoler og højskoler.
- Undervisningen skal ske i tæt samspil med – og til tider også foregå på – lokale virksomheder med henblik på, at uddannelsen leder frem til konkrete job, som der er brug for i lokalsamfundet.
- Uddannelsen udbydes af institutionssamarbejder mellem forskellige lokale uddannelsesinstitutioner, således at hver uddannelsesinstitutionens pædagogiske og faglige kompetencer kan komme i spil i undervisningen. Samarbejdet kan fx omfatte erhvervsskoler, produktionsskoler, højskoler, husholdnings- og håndarbejdsskoler og AMU-centre.

Den nye ungdomsuddannelse skal være etableret medio 2015. Den nye uddannelse skal evalueres efter fire år.

Fleksuddannelsens indhold

Fleksuddannelsen skal udvikle:

- De unges forståelse for at indgå på arbejdsmarkedet, fx mødetid og omgangstone.
- De unges personlige kompetencer. Fx styrke selvtillid og evnen til at indgå i forpligtende fællesskaber.

De unges kompetencer til at varetage et ufaglært job på et kvalificeret grundlag. Fx inden for jobområder som medhjælper i industriel fødevarerproduktion, på genbrugsstationer eller bududbringning.

Uddannelsen varer 2 år og er opdelt i fire dele af et halvt års varighed, jf. boks. Den giver titlen ”erhvervs-assistent” inden for et bestemt jobområde.

Uddannelsen skal især hvile på følgende principper:

- Klasse- og holdfællesskabet skal være det bærende element.
- Teori og praksis skal kombineres i anvendelsesorienteret, værkstedbaseret undervisning og projekter.
- En del af undervisningen skal foregå på en virksomhed.
- Kontinuitet i voksenrelationen, så én eller få voksne følger eleverne hele vejen igennem uddannelsen og understøtter den enkelte elevs udvikling og gennemførelse.
- Uddannelsen afsluttes med et individuelt tilrettelagt forløb, som er knyttet til elevens foretrukne beskæftigelsesudsigter.
- Den unge får et uddannelsesbevis, der viser, hvilke kompetencer, den unge har opnået gennem uddannelsen, herunder fag og niveau.

Fleksuddannelsens indhold

1. del – Afklaringsforløb 20 uger

- Vurdering af den unges realkompetencer og uddannelsesplaner.
- Undervisningsforløb i arbejdsmarkedsparathed.
- Begyndende dansk mod D-niveau.
- Holdfællesskab og trygge rammer.

2. del – 20 uger

- Erhvervstræning.
- Undervisningsforløb i arbejdsmarkedsparathed.
- Kompetencegivende fag på D-niveau, herunder dansk.

3. del – 20 uger

- Projektforløb.
- Erhvervstræning inden for elevens beskæftigelsessigte.
- Kompetencegivende fag på D-niveau, herunder dansk.

4. del – Afslutning 20 uger

- Mere individuel undervisning inden for elevens beskæftigelsessigte.
- Erhvervstræning inden for elevens beskæftigelsessigte.
- Afslutning af fag på D-niveau, herunder dansk.
- Udslusning til arbejdsmarkedet.

Fleksuddannelsen skal være en ungdomsuddannelse med sin egen profil. Den vil adskille sig fra de andre uddannelses tilbud – fx fra erhvervsgrunduddannelsen (egu) – ved at være et målrettet tilbud til de unge, der har brug for at udvikle sig i et stærkt klasse- og holdfællesskab og fx fra produktionsskolerne ved at være en beskæftigelsesrettet ungdomsuddannelse.

Uddannelse til konkrete jobfunktioner

Uddannelsesforløbet skal være sammensat, så de unge får udviklet de jobkompetencer, der efterspørges på det lokale arbejdsmarked, og de kompetencer, der passer til elevens særlige behov og forudsætninger.

Uddannelserne skal bygges op omkring en række erhvervstemaer, som kan appellere til de unge, og som uddannelsen skal udbydes inden for. Lokale virksomheder, organisationer og foreninger kan deltage i udvælgelsen af temaer, så de passer til det lokale behov.

Erhvervstemaerne kan fx være følgende:

- Motor og mekanik
- Turisme, kultur og fritid
- Miljø og genbrug
- Kommunikation og medier
- Service og transport
- Mad og sundhed
- Innovation og produktudvikling
- Byg og bolig.

Samtidig får eleven styrket sine almene kompetencer og opnår D-niveau i mindst to fag, hvoraf det ene er dansk.

Det forventes, at fleksuddannelsen vil være et tilbud ca. 15-20 steder i landet. Det skønnes, at hvert sted i gennemsnit vil optage ca. 150 elever om året.

Muligheder for at uddanne sig videre efter fleksuddannelsen

Hvis de unge har færdiggjort en fleksuddannelse, har de mulighed for at anvende uddannelses tilbuddene i det almene voksen- og efteruddannelsessystem, herunder muligheden for at tage uddannelse på studieforbereende niveau (hf-enkeltfag).

Hvis det på et senere tidspunkt efter færdiggørelsen af eller undervejs i fleksuddannelsen viser sig, at den unge alligevel har evner og motivationen til at komme ind på en erhvervsuddannelse, er der naturligvis mulighed herfor – på linje med andre unge.

Rasmus dygtiggør sig på den nye fleksuddannelse

Et eksempel på den nye uddannelse

Rasmus har svært ved at lære nyt og svært ved at holde styr på tal. Han ved, at han ikke vil kunne gennemføre en erhvervsuddannelse. Han blev da også vurderet ikke-uddannelsesparat til en erhvervsuddannelse, da han var færdig med sin 10. klasse. Rasmus vil gerne have en uddannelse, så han får bedre chancer for at få et job, han kan lide. Men uddannelsen må ikke tage for lang tid. Og det skal helst være noget praktisk, så han hurtigt kan komme ud i virkeligheden og få et job.

Rasmus har talt med sin vejleder og de har sammen valgt en fleksuddannelse inden for et tema om "Miljø og genbrug". Det synes han lyder spændende.

Rasmus er på et hold med 15 andre unge. De har et miljøprojekt, der handler om, hvordan forskellige erhverv påvirker miljøet, og hvordan man kan forbedre vores miljø. De har lært om kemiske stoffer i almindelige hverdagsprodukter, og de har besøgt et forbrændingsanlæg. De taler også om, hvordan man bedst samarbejder. De har også haft værkstedsundervisning på erhvervsskolen. Rasmus synes, at sortering af affald er interessant.

Rasmus' vejleder har hjulpet med at få en aftale om, at han på 2. del kan hjælpe til på en genbrugsplads, og han begynder samtidig at læse naturfag på VUC. Han er glad for dagene på genbrugspladsen, for her kan han arbejde med affaldssortering i praksis – og han møder mange mennesker, som har brug for hans hjælp til at sortere affaldet i de rette containere, så mest muligt affald kan blive genbrugt. Folk er glade for hans hjælp.

7. Ny erhvervsuddannelse for voksne på 25 år og derover

Det er regeringens mål, at flere ufaglærte skal have mulighed for at få en kompetencegivende uddannelse.

Regeringen vil derfor gøre det mere attraktivt for voksne ufaglærte at tage en erhvervsuddannelse. De voksne elever har brug for en erhvervsuddannelse, der er tilpasset deres forudsætninger og behov. Voksne elever med stærke kompetencer skal ikke have unødigt lange skole- og praktikforløb. Mange voksne elever har erhvervserfaring eller erfaring fra en anden uddannelse og behøver derfor ikke tage alle de elementer i erhvervsuddannelsen, som de unge uden erfaring skal have.

I dag har voksne mulighed for at tage en erhvervsfaglig uddannelse på to måder: Enten som en almindelig erhvervsuddannelse med praktik eller som en grundlæggende voksenuddannelse (GVU) i voksen- og efteruddannelsessystemet uden praktik, hvis den voksne har tilstrækkelig erhvervserfaring. Det kan være vanskeligt for virksomhederne og den enkelte voksne at vurdere, hvad der er den mest hensigtsmæssige vej. Mange voksne vælger således en erhvervsuddannelse med praktik, da det er det mest kendte tilbud, og da tilskudsmulighederne er mere gunstige. Det kan medvirke til, at nogle voksne får et unødigt langt uddannelsesforløb, og at nogle måske slet ikke påbegynder en opkvalificering til faglært.

Ny erhvervsuddannelse for voksne

Regeringen foreslår, at der etableres et samlet erhvervsuddannelsesstilbud for voksne (EUV), som sikrer en målrettet, attraktiv og overskuelig vej for de voksne, som ønsker at blive faglærte. Samtidig bliver erhvervsuddannelserne for de unge under 25 år en separat ungdomsuddannelse, jf. afsnit 1.

Den nye erhvervsuddannelse for voksne skal bygge videre på de kompetencer, som den enkelte voksne har opnået gennem sit arbejdsliv og tidligere uddannelse.

De voksne, der allerede har en uddannelse eller har relevant arbejdserfaring, skal kunne tage en erhvervsuddannelse på kortere tid end de unge. Samtidig skal erhvervsuddannelsen for voksne være en mulighed for voksne uden uddannelse og erfaring, så de også kan blive faglærte.

Regeringen vil drøfte med parterne i erhvervsuddannelsessystemet, hvorledes den nye voksenuddannelse konkret skal indrettes.

Optagelse og realkompetencevurdering

Adgangskravene for at blive optaget på erhvervsuddannelsen for voksne vil være de samme som for optagelse på en erhvervsuddannelse for unge, jf. afsnit 3.

Erhvervsuddannelsen for voksne tilrettelægges, så den giver mulighed for at opnå uddannelsens slutniveau mere målrettet og hurtigere end en tilsvarende erhvervsuddannelse for de unge. Der etableres derfor en række fastlagte uddannelsesforløb med elementer, der tager afsæt i de erfaringer, voksne kommer med. Den enkeltes helt konkrete uddannelsesforløb fastlægges på baggrund af en grundig og systematisk realkompetencevurdering som led i optagelsen. Det skal sikre, at den enkelte voksne får en uddannelse, der svarer til dennes forudsætninger og faktiske kompetencer.

Realkompetencevurderingen skal omfatte en objektiv vurdering af blandt andet gennemførte kurser, uddannelser og relevant erhvervs erfaring samt en individuel vurdering af den enkeltes færdigheder og erfaring.

I den eksisterende grundlæggende voksenuddannelse (GVU) har skolerne det fulde ansvar for realkompetencevurderingen. Fremadrettet vil realkompetencevurderingen være et fælles ansvar for skolerne og parterne. Det vil være erhvervsskolernes ansvar at sikre, at realkompetencevurderingen bliver retvisende.

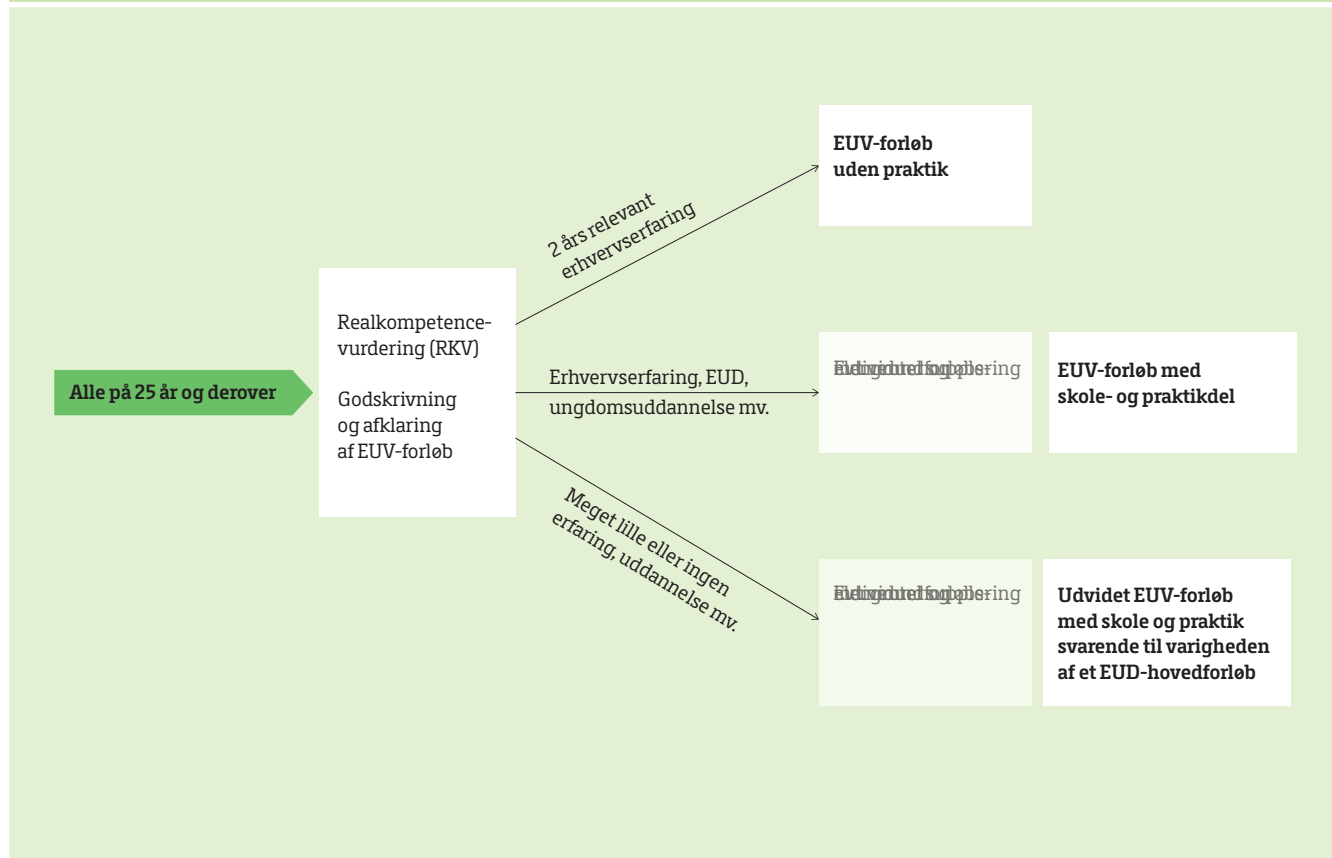
Uddannelsesforløb målrettet voksne

Den nye erhvervsuddannelse for voksne skal passe til de kompetencer, som de voksne har.

Tre typiske forløb for de voksne vil være:

- Voksne med mindst to års relevant erhvervs erfaring skal have et standardiseret uddannelsesforløb for voksne uden grundforløb og uden praktik. Det standardiserede uddannelsesforløb skal som udgangspunkt være kortere end hovedforløbet på en tilsvarende erhvervsuddannelse. Forløbet kan afkortes yderligere på baggrund af en vurdering af den enkelte voksnes kompetencer.
- Voksne med erhvervs erfaring eller med en tidligere gennemført uddannelse, som ikke eller kun delvist lever op til kravet om 2 års relevant erhvervs erfaring, skal have et standardiseret uddannelsesforløb for voksne og eventuelt et væsentligt kortere grundforløb (grundforløbets 2. del) og en kortere praktikperiode. Der vil være mulighed for op til 10 ugers individuel supplerings på grundforløbet.

Tre typiske veje til en erhvervsuddannelse for voksne

- Voksne uden erhvervs erfaringer eller forudgående uddannelse skal have et uddannelsesforløb, der i omfang og varighed svarer til en erhvervsuddannelse for unge, dog kun med grundforløbets 2. del (10 uger). Praktikuddannelsen vil være den samme praktikperiode som for de unge. Der vil være mulighed for op til 10 ugers individuel supplerings på grundforløbet.

Den konkrete udformning af den nye erhvervsuddannelse for voksne skal drøftes med arbejdsmarkedets parter.

Uddannelse, der er indrettet til voksne

Også uddannelsens indhold skal målrettes voksne. Uddannelsen skal således tilrettelægges med en fagdidaktik og en pædagogik, der er tilpasset voksne, så der bliver tale om en rigtig voksenuddannelse. Det vil også gøre det mere attraktivt for ufaglærte voksne at give sig i kast med en erhvervsuddannelse for derefter at kunne træde ud på det faglærte arbejdsmarked.

Øget anvendelse af e-læring kan understøtte et mere fleksibelt uddannelsesstilbud, som kan være relevant for voksne, der fx skal balancere uddannelse og familieliv.

Eux vil også være en mulighed for voksne, så de både kan opnå faglært kompetence og studiekompetence på samme tid.

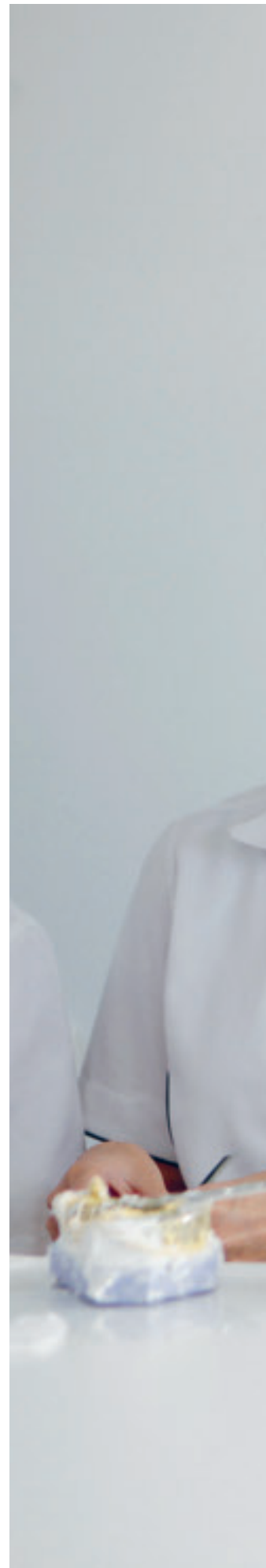

Salma går hurtigt fra ufaglært til faglært

Et eksempel på erhvervsuddannelse for voksne

Salma er på første del af social- og sundhedsuddannelsen. Dagens diskussion i klassen handler om, hvordan man skaber gode og professionelle relationer til de ældre patienter. Hvordan man både leverer en personlig service, er professionel, og ikke kommer til at tage arbejdet med hjem. De andre voksne, hun går sammen med, har erfaring både fra social- og sundhedsområdet, men også fra andre brancher. Salma oplever, at lærerne er gode til at inddrage de forskellige elevers erfaringer. For eksempel bliver en tidligere butiksassistents erfaringer med kundeførelse brugt i diskussioner om psykologi og kommunikation, og hvordan man opbygger relationer. De har mange gode diskussioner.

Salma er 36 år og fik aldrig gjort sin ungdomsuddannelse færdig, fordi hun ikke kunne få en praktikplads, da hun afsluttede det merkantile grundforløb. De sidste fem år har hun arbejdet som pædagogmedhjælper i en børnehave og i et bosted for handicappede, men nu vil hun have sig en uddannelse. På internettet fik hun et overblik over, hvordan hendes uddannelsesforløb nogenlunde ville se ud, og hvor lang tid det ville tage. Den endelige uddannelsesplan blev udarbejdet på baggrund af en grundig vurdering af hendes uddannelse og erfaring. Hun har fået godskrevet en del af uddannelsen, fordi hun har arbejdet inden for området og gennemført nogle AMU-kurser. Det er dejligt, at hun ikke skal starte helt forfra, men i stedet kan bygge oven på det, hun allerede har.

Prioritering af ressourcer

Regeringen lægger op til at prioritere i alt ca. 3 mia. kr. i perioden 2014-2020 til initiativerne i udspillet til en reform af erhvervsuddannelserne.

Med de prioriterede midler skaber regeringen rammerne for:

- En gennemgribende reform af erhvervsuddannelserne med indførelse af adgangsforudsætninger, oprettelsen af en ny erhvervsrettet linje i 10. klasse (EUD10) og en erhvervsuddannelse for voksne (EUV). Reformen indebærer samtidig, at ressourcer til blandt andet omvalg og til lange uddannelsesforløb for voksne med relevant erfaring fremover blandt andet vil blive prioriteret til grundforløb af ét års varighed for de yngste elever, pædagogisk efteruddannelse af lærerne og til styrket kvalitet i undervisningen.
- Oprettelsen af en ny fleksuddannelse.
- Der gennemføres en omlægning af vejledningsindsatsen i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse. Ændringerne indebærer dels en tidligere og målrettet indsats for grundskoleelever, der er i risiko for ikke at fortsætte på en ungdomsuddannelse, dels en målretning af vejledningsressourcerne for at tilvejebringe varig finansiering til en prioriteret videreførelse af *Ungepakke II*.

Til at finansiere initiativerne i regeringens reformudspil er der afsat en reserve på finanslovsforslaget for 2014, der udgør i alt 980 mio. kr. i 2014-2017, ligesom der er afsat midler til videreførelse af midlertidige takstforhøjelser på 870 mio. kr. i 2014-2016, som en del af aftale om "*Bedre erhvervsuddannelser og styrket uddannelsesgaranti*" (november 2012). Derudover omprioriteres yderligere i alt ca. 900 mio. kr. i 2017-2019 og ca. 250 mio. kr. årligt fra 2020 og frem.

Samtidig lægger regeringen med reformen op til, at lærerne på erhvervsskolerne skal anvende en større del af deres arbejdstid sammen med eleverne. Det kan muliggøre et undervisningstimeløft, som er nødvendigt for at skabe et udfordrende og udviklende læringsmiljø, hvor læreren i videre omfang end i dag tilbringer tid sammen med den enkelte elev.

Der er med reformen ikke behov for at justere arbejdsgiverbidraget til Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB), og den udvikling i bidraget, som blev forudsat i aftale om "*Bedre erhvervsuddannelser og styrket uddannelsesgaranti*" (november 2012).

Bilag 1:

De 108 erhvervsuddannelser

Før reformen: 12 fællesindgange

Dyr, planter og natur

Anlægsgartner
Dyrepasser
Greenkeeper
Landbrugsuddannelsen
Landbrugets lederuddannelse
Produktionsgartner
Skov- og naturtekniker
Veterinærsygeplejerske
Væksthusgartner

Produktion og udvikling

Beklædningshåndværker
Beslagsmeduddannelsen
Cnc-teknikeruddannelsen
Finmekaniker
Industrioperatør
Industrieteknikuddannelsen
Køletekniker
Laborrietandtekniker
Maritime håndværksfag
Metalsmed
Modelsnedker
Oliefyrstekniker
Ortopædist
Overfladebehandler
Plastmager
Produktør
Skibstekniker
Skibsmekaniker
Skibsmontør
Smedeuddannelsen
Støberitekniker
Teknisk designer
Urmager
Vindmølleoperatør
Værktøjsuddannelsen
Guld- og sølvsmedeuddannelsen

Strøm, styring og it

Automatik- og procesuddannelsen
Data- og kommunikationsuddannelsen
Elektriker
Elektronik- og svagstrømsuddannelsen
Elektronikoperatør
Forsyningsoperatør
Frontline PC-supporter
Frontline radio-tv-supporter
Procesoperatør
Teater-, udstillings- og eventtekniker

Bil, fly og andre transportmidler

Bådmekaniker
Cykel- og motorcykeluddannelsen
Entreprenør- og landbrugsmaskinuddannelsen
Flymekaniker
Karosseriuddannelsen
Personvogsmekaniker
Lastvogsmekaniker
Vognmaler

Bygge og anlæg

Anlægsstruktør, bygningsstruktør og brolægger
Boligmontering
Byggemontagetekniker
Bygningsmaler
Glarmester
Maskinsnedker
Murer
Skorstensfejer
Snedker
Stenhugger
Stukkator
Tagdækker
Teknisk isolatør
Træfagenes byggeuddannelse
Vvs-energiuddannelsen

Transport og logistik

Havne- og terminaluddannelsen
Lager- og terminaluddannelsen
Lufthavnsuddannelsen
Personbefordringsuddannelsen
Redderuddannelsen
Togklargøringsuddannelsen
Vejgodstransportuddannelsen

Merkantil

Detailhandelsuddannelse med specialer
Eventkoordinatoruddannelsen
Finansuddannelsen
Generel kontoruddannelse
Handelsuddannelse med specialer
Kontoruddannelse med specialer
Sundhedsservicesekretær

Medieproduktion

Digital media
Film- og tv-produktionsuddannelsen
Fotograf
Grafisk tekniker
Mediegrafiker
Skiltetekniker
Web-integrator

Mad til mennesker

Bager og Konditor
Detailslagter
Ernæringsassistentuddannelsen
Gastronom
Industrislagter
Mejerist
Receptionist
Tarmrenser
Tjener

Sundhed, omsorg og pædagogik

Den pædagogiske assistentuddannelse
Hospitalteknisk assistent
Social- og sundhedsuddannelsen
Tandklinikassistent

Krop og stil

Fitnessinstruktør
Frisøruddannelsen
Kosmetiker

Bygnings- og brugerservice

Ejendomsservice
Serviceassistent
Sikkerhedsvagt

**Efter reformen:
Fire hovedområder****Social, sundhed og pædagogik****Handel og servicefag****Landbrug og fødevarer****Teknologi, byggeri og transport**

Alle 108 erhvervsuddannelser kan vælges efter første del af grundforløbet (30 uger).

Bilag 2:

De unges vigende søgning til erhvervsuddannelserne

Andelen af elever, der efter 9. eller 10. klasse søger ind på en erhvervsuddannelse, er fra 2002 til 2011 faldet fra 31 pct. til 19 pct. mens andelen, der vælger en gymnasial uddannelse, er steget fra 60 til 74 pct.

Den vigende søgning til erhvervsuddannelserne skyldes især, at søgningen fra de større ungdomsårgange primært er sket til gymnasierne. Det absolutte antal af elever, der søger direkte ind efter 9. og 10. klasse, er imidlertid også faldet siden 2008.

Mens søgningen blandt unge, der kommer direkte fra 9. og 10. klasse, er faldet, er den steget blandt personer i 20'erne. I 2011 var der flere elever på 25 år eller derover end 15-17-årige, der påbegyndte en

erhvervsuddannelse. Det samlede optag på erhvervsuddannelserne fra alle aldersgrupper var i 2012 på 56.200. Det er flere end de 55.400, der startede på en gymnasial uddannelse i 2012. Men frafaldet fra erhvervsuddannelserne er væsentligt større (48 pct.) end frafaldet fra de gymnasiale uddannelser (13 pct.).

Den begrænsede søgning blandt de helt unge er en udfordring. Færre unge udnytter muligheden for at træde tidligere ind på arbejdsmarkedet og søger først ind på en erhvervsuddannelse, efter at de har taget en anden ungdomsuddannelse. Ca. 13 pct. af alle studenter påbegynder inden for 5 år efterfølgende en erhvervsuddannelse.

Ansøgning til ungdomsuddannelser direkte efter 9. eller 10. klasse

	2002	2005	2008	2011	2013
Erhvervsuddannelser					
Antal	16.200	17.100	17.000	14.700	12.700
Pct.	31	29	26	22	19
Gymnasiale uddannelser					
Antal	31.100	35.700	40.800	47.800	49.600
Pct.	60	61	63	71	74

Kilde: Undervisningsministeriet.

Bilag 3:

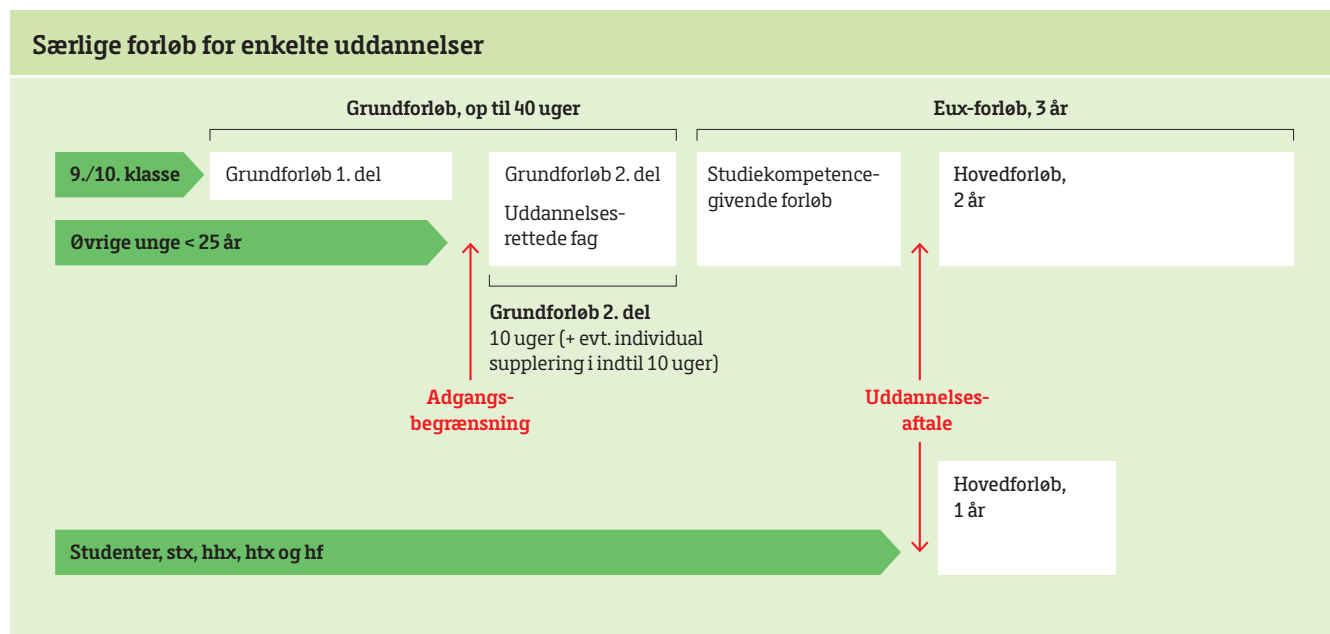
Særlige uddannelsesforløb

Som led i den nye struktur for erhvervsuddannelserne (jf. afsnit 2) foreslår regeringen særlige uddannelsesforløb for to af de merkantile uddannelser – ”kontor med specialer” og ”finansuddannelsen”.

På disse uddannelser skal eleverne have særligt specialiserede kompetencer på et højere niveau. Det kommer blandt andet til udtryk ved, at hovedparten af eleverne på disse uddannelser har fuldført en studentereksamen eller en anden erhvervsuddannelse.

På uddannelserne ”handel” og ”detail” bliver der oprettet en tilsvarende eux, som dog ikke er obligatorisk for at gennemføre uddannelserne.

Antallet af elever, der får mulighed for at gennemføre en af de fire nye eux'er, fastlægges bl.a. med udgangspunkt i arbejdsmarkedets behov.

Faglært til fremtiden

– Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser

2012/13 : 43

Henvendelse om udgivelsen kan i øvrigt ske til

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. : 33 92 50 00

ISBN

978-87-92985-62-0

Elektronisk publikation

978-87-92985-63-7

Design af indhold

Bgraphic

Design af omslag

e-Types & India

Foto

Jakob Dall
Chili foto v. Søren Holm og Jens Hasse

Oplag

2.000

Tryk

Rosendahl Schultz Grafisk A/S

Web

Publikationen kan hentes på
uvm.dk

